ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 55 (13371)
1971 оной мартын 6, суббото
Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Убэлжэлгын шиидхэхы үе. ● Үбһэ тэжээлээ гамтайгаар, ...са буйлуулжа үгэхэ. ● Түл түрэсэеэ гарзагүйгөөр түлжүүлхэ.

ҮНЭН СЭДЬХЭЛЭЙ АМАРШАЛГА

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Абхазай Автономито Совет Социалис Республикын 50 жэлэй алдарта ойтой дашарамдуулан, Абхазай хүдэлмэришэдые, колхозниггуудые, интеллигенцине, бүхы ажалшадые халуунаар амаршалба.

Агуухэ Октябриин социалис революциин илалтань социальна ба национальна үнэн бодото эрхэ сүлөө Абхазай ажалшадта олгоһон байгаа гээд амаршалга дотор хэлэгдэнэ. Коммунис партиин хүтэлбэри доро, бүхы манай ороной арадуудтай нягта нэгэдэлтэйгээр Абхазай ажалшад тэмсэл ба илалтын алдарта зам гараһан, Совет засаг тогтоолгодо, тэрэнние хамгаалгада, хизаар ороноо социалис ёһоор шэнэдхэн хубилгаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

Хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад энэ республика соо Совет засагай жэлнүүдтэ бии боложо бэхижэһэн, арадай интеллигенци урган дэбжэһэн байна. Совет гүрэнэй экономическа хүсэ шадал бэхижүүлгэдэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулгада, эрдэм соёл хүгжөөлгэдэ ашатай һайн туһа нэмэрээ тэдэнэр оруулжа байдаг.

Совет Абхази гээшэмнай — дулаан ороной хүгжэнги хүдөө ажахытай, мүнөө үеын эрхим һайн промышленностьтай хизаар мүн. Наймадахи табан жэлэй түсэбые энэ республика болзорһоонь урид дүүргээ һэн.

Мүнөө үеын Абхази гээшэмнай — оронойнай элүүржүүлгын эгээл эрхим нютагуудай нэгэнинь.

Абхазай АССР-эй амжалтануудынь марксизм-ленинизмын үзэл сурталай зохёон байгуулагша хүсые, совет нийтын байгуулалтын, ленинскэ национальна политикын илан мандаһые гэршэлэн харуулна.

КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет Октябриин Революциин орден гэһэн үндэр шанда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Абхазай АССР-эй хүдэлмэришэдые, колхозниггуудые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, нийтын үйлэдбэрине дам саашадань бэхижүүлхын, хүгжөөхын түлөө, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхын, эрдэм гэгээрэл дэбжээхын түлөө партийна организацинингаа хүтэлбэри доро республикын ажалшадай хойшодоошье тэмсэхэдэнь, КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шэнэ амжалтануудые туйлахадань батаар этигэжэ байһанаа элирхэйлэн мэдүүлбэ.

(ТАСС).

Үусхэл гаргаһан ажахыда

ОЛОНОЙ ОРОЛДОЛГО ХҮСЭТЭЙ

...хи табан жэлэй түрүү... богоһо алхажа оро... урда манай колхозой хо... ...һэдынгөө арга боломжые ... үзөөд, бүхы колхозоороо ... хонин бүриһөө 95-һаа ... хурьга түлжүүлхэ гэ... ...алис уялга абаа бэлэй. ... иимэ үрэ дүн туйлахын ...үрысөө үргэнөөр дэлгэ...нь республиканьнгаа бүхы ... уряалаа юм. ...ие туйлахань тиимэ амар ... мэдэжэ байбашье, хо... бэрхэшээлһээ айгаагүй, ... хүсэ шадал, арга боломжоёо ... хүдэлхөөр бэеэ зэһээ ... Үнгэрэгшэ намартаа колхо... ...шон бүхэн үбэлжэлгэдөө ...зээнэйхиһээ һайнаар бэл... ...хонидоо эрхимээр тарга... ... оролдоо.

... оролдолгын аша үрэ мү...итээр харагдана. Колхоздо ... түл абалга урда урынхи... ...тэй һайнаар үнгэргэгдэ... Жэлэй эхинһээ хой... ...өө 7000 шахуу хурьгад ... гарза хоролтогүйгөөр түл... Ондоогоор хэлэбэл, ... хонидойнгоо хурьгалжа үшөө дүүрээгүйшье һаань, зуун эхэ хонин бүриһөө 85 хурьган абтаа.

Зарим бригада, түрүү хонишод бүри һайн үрэ дүн туйланхай. Хаяа нютагай отделениин ахалагша хонишон Лубсан Юмов болон тэрэнэй нүхэд отарынгаа бүхы 506 эхэ хонидһоо даб дээрэ 480 гаран хурьга абаад, нэгэшье түл гарзалуулаагүй. Тиигэжэ зуун эхэ хонин бүриин 95 хурьга томо болгожо байна. Һаяар түрэхэ дүтэлһэн үшөө 24 хонид илгагданхай.

Эдэнэй хүршэ хонишон Самбу Санжалов баһал 516 эхэ хонидһоо 478 хурьга абаад, бүрин бүтэн түлжүүлнэ. Тэрэшэлэн үнинэй хонишод Пурбо Будареев, Норбо Шодоев, Степан Сафонов гэгшэд баһал зуун эхэ хонин бүриһөө мүнөө дээрээ 93—94 хурьга томо болгожо байна.

Эдэ хонишод абаһан социалис уялгаа ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэбди гэжэ мэдүүлнэ. Бүхы колхозоороо зуун эхэ хонин бүриһөө 95-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха уялгаа дүүргэхэшье аргатайбди. Мүнөө март һарада бүхы отарануудта үшөө 200 хонид түрэхөөр хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ май соо 350 хонид хурьгалхаар үрэжүүлэгдэнхэй.

Мүнөө хонидой хүсэ шадал һайн, хурьгадыньшье үбшэ хабшагүй, тобир һайнаар томо болгогдоно. Хурьгатай хонидто, мүн түрэхэшье хонидто тус бүридэнь үдэрэй 700 грамм үбһэн, 200 грамм зелёнко, 500 грамм силос, 200 грамм талха тарянай зүйл эдюулэгдэнэ. Тэрэнэй газаа тэдэ нарһанай ногоон шэлбүүһэн, минеральна тэжээл таһалгарягүй үгтэнэ. Иигээд дулаанша болохолоор, мартын эхеэр хонидойнгоо олонхиинь адуулна.

Нэгэ үгөөр хэлэбэл, манай ажахын хонишод партиингаа XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр жагсаад, эршэ хүсэтэйгөөр ажаллажа байна.

А. МАКОВЕЕВА,
Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой главна зоотехник.

Лхамажап Абушеевич Балданов Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм» колхозой түрүү хонишодой нэгэн юм. Хани нүхэр Мария Агвановнатаяа тэрэ 6-дахи жэлээ эхэ хонидые харууһална.

Ажахынгаа хони, хурьгадай тоо толгойе олошоруулха, аша үрэ ехэтэй хүдөө ажахын энэ һалбарине түргөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ хонишод горитой хубитаяа оруулна. Мүнөө жэлдэ тэдэнэр 100 эхэ хонинһоо 90 хурьга абаха уялгаяа амжалтатай бэелүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ахалагша хонишон Л. У. Балданов.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.

АРАДУУДАЙ АХА ДҮҮГЭЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ТУГ ДОРО

СУХУМИ. (ТАСС). Абхазай АССР-эй ажалшад республикынгаа тогтоһоор 50 жэлэй ойе тэмдэглэжэ байна. Грузиин, Краснодарска ба Ставропольска хизаарнуудай, Карачаево-Черкессиин, Кабардино-Балкариин ба ороной бусадшье районуудай түлөөлэгшэд һайндэртэнь байлсахаяа Сухуми ерэбэ.

Республикын 50 жэлэй алдарта ойдо зорюулагдан, Грузиин Компартиин Абхазска обкомой ба Абхазай АССР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын заседани Сухумиин гүрэнэй драмын театр соо үнгэргэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзе, Грузиин Компартиин Абхазска обкомой бюрогой гэшүүд, автономито республикын Верховно Соведэй Президиумэй ба Министрнүүдэй Соведэй хүтэлбэрилэгшэд, аха дүү республика, хизаар, областьнуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд президиумдэ һунгагдаба.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое хүндэлэлэй президиумдэ ехэ үүсхэлтэйгээр тэндэ сугларагшад һунгаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Грузиин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. П. Мжаванадзеда үгэ үгтэнэ. Нүхэр Мжаванадзе СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ уншажа үгөөд, Октябриин Революциин орден гэһэн үндэр дээдэ шан СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй даалгабаряар Абхазай АССР-тэ барюулаад, тэрээниинь республикын тугта нэрьемэ альга ташалга доро хадаба.

Грузиин Компартиин Абхазска обкомдо, Абхазай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, Абхазай АССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй эльгээһэн амаршалга В. П. Мжаванадзиин тэрэнэйнгээ һүүлээр уншахадань, нэрьемэ альга ташалган зал соо дахин дуулдаба.

Тэрэнэйнь һүүлээр Грузиин Компартиин Абхазска обкомой нэгэдэхи секретарь В. О. Кобахия элидхэл хэбэ. Совет арадуудай эбдэршэгүй хани барисаан тухай, КПСС-эй XXIV съездын бэлэдхэл тухай элидхэлшэ ба бусад ораторнууд хэлэбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгые сугларагшад ехэ үүсхэлтэйгээр баталан абаба. Грузиин Компартиин ЦК-да, Грузиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ ба Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баһал баталан абтаһан байба.

РСФСР-эй Верховно Соведэй комиссинуудта

МЕДИЦИНСКЭ ЯАРАЛТАЙ ТУҺАЛАМЖА ҺАЙЖАРУУЛХА

РСФСР-эй Верховно Соведэй элүүрые сахилгын, социальна тэдхэмжын комисси «РСФСР-эй арад зондо медицинскэ яаралтай туһаламжа үзүүлгын мүнөөнэй байдал тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Тэрэ асуудалаар элидхэл Россин Федерациин элүүрые сахилгын министрэй нэгэдэхи орлогшо А. В. Сергеев комиссиин заседани дээрэ хэһэн байгаа.

Медицинскэ яаралтай туһаламжа улам һайжаруулха гэһэн тогтоол тэрэ комисси гаргаба.

(ТАСС).

Республикын колхоз, совхозуудай гүрэндэ мяха, ... үндэгэ тушааха нэгэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ тухай

1971 ОНОЙ МАРТЫН 1-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

	Мяхан:	Һүн:	Үндэгэн
	67	96	44
	82	83	—
	45	79	83
	77	79	52
	57	75	78
	39	71	80
	125	71	—
	27	69	120
	43	68	—
	60	105	—
	48	92	92
...бэрэй	53	72	56
	—	60	—
...линн	50	67	—
...галаг	70	103	—
	70	76	—
	58	56	170
...ідын	70	81	168
	52	100,4	69
... дотор бүхыдөө	58	77	89

Үрөө нютагта малшанай мэргэжэл хэр угһаа хойшо хүндэтэй юм. Нютагай олонхи хүнүүд энэ мэргэжэл гүйсэд шудаланхай. Тэдэнэй нэгэн болохо «50 лет Октября» колхозой малшан Долгор Лопсоновна Балданова тухай хөөрэхэмнай.

ҺАРЛАГАЙ ЭЗЭН

Долгор Лопсоновна малай хойноһоо ябажа эхилһээр үнинэй юм. Бүри багахан ябахадаа, тэрэ гэртэхинээ дахажа, мал ажалда хүдэлэлсөө. Һүүлээрнь өөрөө ажаллажа эхилээ. Тиихэдэ үшөө залуухан ябахадаа, комсомол басаган Долгор малшанай бүхы орёо нюусануудые мэдэжэ абаха гэжэ аһан шадалаараа оролдогшо һэн. Тэрэ үедэ али олон алдуу эндүү хэжэ уйдаһан, түрүүшынгээ амжалтануудаар баясаһаншье байха. Теэд шадабари мэргэжэлынь үшөөл бага байгаа бшуу. Гансахан оролдолгоор хаана хүрэхэбши? Үдэр һунигүй ажалайнгаа хойноһоо шармайжа ябаһанай ашаар Долгор Лопсоновна шадамар бэрхэ малшан болоо.

Долгор Балданова партиин гэшүүн болонхой, нютагайнгаа зоной магтаал хайрада хүртэнхэй. Суута малшан гэгдэдэг. Тэрэ жэл бүри үнеэн бүриһөө тугал абажа тэнжээдэг, һү һаалияа дээшэлүүлжэ байдаг. Даажа абаһан үнеэдээ һайнаар харууһалжа, оролдосотой шадамараар ажаллаһанайнгаа ашаар тэрэ иимэ амжалтатай ябана бшуу. Теэд иигээд гансал ажалаараа Долгор Лопсоновнагай зориг эрмэлзэл дүүрэшэдэг бэшэ юм. Тэрэ нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Олон удаа парткомой, партиин райкомой гэшүүнээр һунгагдаа. Мүнөөшье Долгор Балданова партиин райкомой гэшүүн юм. Долгор Лопсоновна һая үнгэрһэн областной партийна XXIV конференциин делегадаар һунгагдаа һэн.

Һаяхан Долгор Лопсоновна, тэрэнэй нүхэр Даба-Сырен Чимитович хоёрой харууһалдаг һарлагуудай гүүртэдэ аймагай малшад сугларжа, бэрхэ малшадай дүй дүршэлтэй танилсаа. Эндэ Долгор Балданова Даба-Сырен Путункеев хоёр хүхүүли һарлагуудые яажа харууһалдаг, яажа тугал абадаг, яажа тэдэнэй шэгнүүрые 120—130 килограмм болгожо эхэһээнь һалгаадаг тухайгаа хөөрэжэ үгэһэн байна.

Мүнөө Долгор Лопсоновна Даба-Сырен Чимитович хоёрой гүүртэдэ үбэлжэлгэ яһала һайн ябажа байна. Гарза хоролто үгы. Үбһэ тэжээлшье элбэг. Эдэ дүршэлтэ малшадай түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездые ажалай шэнэ бэлэгээр угтахань дамжаггүй.

В. ГАЛСАНОВ.

Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой комсомол болон залуушуул КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоно, ажал хүдэлмэридөө һайн амжалта туйлана. Мүнөө олохон залуушуул совхозойнгоо хонишодто туһалхаяа отаранууд ошонхой. ВЛКСМ-эй гэшүүн Сэсэг Зодбоева даажа абаһан хурьгадаа хоролто гарзагүйгөөр томо болгохын түлөө ехэ оролдолго гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэсэг Зодбоева.

Л. МАШАНОВАЙ фото.

Дүнгүүд гаргагдаба, саашанхи хараа түсэбүүд табигдаба

Мүнөө үеын эрдэм наукын тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн СССР-эй Наукануудай академиин жэлэй хамтын суглаан мартын 4-дэ Москвада дүүрэбэ. Ороной элитэ ехэ эрдэмтэд үнгэрэгшэ табан жэл соо хэгдэһэн эрдэм шэнжэлгын дүнгүүдые гаргаад, КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектын ёһоор естествознани, техникэ ба нийтын наукануудые дам саашадань хүгжөөхэ хараа түсэбүүдые табиба.

СССР-эй Наукануудай академиин президент, академик М. В. Келдыш академиин дээдэ шан — М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ, 1970 оной алтан медаль совет математик, академик И. М. Виноградовта барюулба. Хилын саанахи эрдэмтэдэй дундаһаа Парижай университедэй хүндэтэ профессор, Франциин элитэ ехэ эрдэмтэ-математик Арно Данжуа гэгшэ М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ алтан медальда хүртэбэ. Тэрэ медаль энэ эрдэмтэдэ эхэ орондонь абаашажа барюулагдаха юм.

(ТАСС).

...УУШУУЛ ҺУРАЛСАНА

...АДАГ. Хүдөө... Р. Мункуев дамжуулба: ... «50 лет ... совхозой мэр... хүтэлбэрилэг... ...нгаа хүбүүд, ... механизато... ...ал шудалха хэрэгтэ горитойхон анхаралаа хандуулдаг болонхой. Тиин һаяшэг совхозой дирекци, партийна эмхи бүлэг залуушуулые Хориин хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищида һуралсахыень эльгээбэ. Эдэнэй дунда мал ажалай амта таниһан Владимир Нимаев, Баир Мункуев, Цырен-Дондок Сультимов, Володя Ринчино, Дамба Дашиев болон бусад түрүү комсомолшууд, эдэбхитэд бии.

МОНГОЛОЙ АЙЛШАД

Монголой Арадай Республикын Булган аймагай деле... манай Буряадай АССР-тэ ерэжэ, гурбан үдэрэй ...ада айлшалба. Тус делегацида МНРП-гэй аймагай ...дэй секретарь Гурбазар, арадай депутадуудай ...ай гүйсэдхэхэ хорооной управлениин секретарь ..., Бурэг-Хангайн сомоной парткомой секретарь Ба... гэгшэд ороно. Монголой айлшад Улаан-Үдын нарин ...ын фабрикада, «Электромашина» заводто, шэлэй ... болон бусад предприяти, эмхи зургаануудаар ябажа айлшалһан байна. МНР-эй Булган аймагай делегаци ...СС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модо...той, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг... Н. Б. Пивоваровтай уулзажа, хани халуунаар хөөрэлдэбэ.

Буряадай АССР-эй ажалшад болон МНР-эй Булган аймагай ажалшадай хоорондохи хани барисаа үргэдхэхэ ...нүүд эндэ хэлсэгдэһэн байна. Монголой айлшад ...лдэр эхэ орондоо бусаба.

Оборонын министрнүүдэй комитедэй заседани

...ска договорто хабаадагша ... Оборонын министрнүүдэй ... заседани Будапешт хото... оной мартын 2—3-да боло...

... министрнүүд, Нэгэдэмэл ... хүсэнүүдэй главна команда... штабай начальник комите... ...нида хабаадалсаба.

...ска договорой арминуудай ...ктура һайжаруулха тухай ... заседани хаража үзэһэн ... хамхэ холбооной, хүтэлбэриин арга хэрэгсэл улам һайжаруулха шухала хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй гэжэ заседанида хабаадагшад хэлсэбэ.

Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй сэрэгүүдые, флодуудые саашадань хүгжөөхэ хараа бодол тухай элидхэл Оборонын министрнүүдэй комитет шагнаһан байгаа. НАТО-гой ээрхэг түримхэй бүлэглэлэй улам хүсэтэй болоно байһые хараадаа абажа, Варшавска договорто хабаадагша гүрэнүүдэй арминуудые саашадаашье бэхижүүлхэ, мүнөө үеын эрхим һайн зэбсэг ба техникээр тэдэ арминуудые хангаха шухала гэһэн тобшолол заседанида хабаадагшад гаргаба.

Зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар шиидхэбэринүүд абтаһан байна.

Венгриин арадай республикын оборонын министр генерал-полковник Л. Цинеге заседани дээрэ түрүүлэгшээр һууба.

(ТАСС).

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА ХЭР БЭЛДЭНЭТ?

АМЖАЛТА ТЭЭШЭ УРЯАЛНА

Нёдондо орденто Борьёогой совхозой таряашад малдаа эдюулхэ орооһо тарла элбэгээр ургуулжа абахаһаа гадна, гүрэндөө ехэ таряа тушааһан байна. Табан жэлэй түсэбөөр 90.000 центнер шэниисэ гүрэндөө тушааха байһан аад, энээнээ хоёр дахин шахуу ехээр тушаагаа юм.

Наймадахи табан жэлдэ эндэхи механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ажахыгаа эрдэм наукын үндэһөөр эрхилдэг болохо гэжэ шиидэнхэй. Газар элдүүрилдэг агротехникээ бүри һайжаруулжа, минеральна үтэгжүүлгэ ехээр хэрэглэдэг болохоор хараалнад. Мүнөө жэл хара таряа тариха 918 гектар газарайнгаа 700 гаран гектарыень аммиагай уһаар ундалуулхаар түсэблэжэ, аяар 170 тонно аммиагай уһа зөөжэ асараа. Мүн сабшалангаа үтэгжүүлхэ зорилгоор 8 тонно суперфосфат, 5 тонно аммиагай уһа зөөжэ байнхай.

Орооһо тарянай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абаха хэрэгтэ эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгын шухала хэрэгтэй байдагынь мэдээжэ. Тиимэһээ совхоз һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ хүсэд хүрэхөөр хаажа, бэлдэжэ абахын түлөө нилээд оролдоно. Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, эндэ 12000 центнер 1-дэхи, 2-дохи классай, тарилгын һайн шанартай үрэһэ хүрэнгэ хаагданхай.

Иигэжэ Зэдын аймагай Борьёогой совхоз шэнэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлэй хабарай тарилгада эршэмтэйгээр бэлдэжэ байна. Үрэһэ хүрэнгэ, элдэб үтэгжүүлгэ бэлдэхын хажуугаар трактор болон хүдөө ажахын бусад машина, зэр зэмсэгүүдэй заһабари графигай ёһоор ябуулагдана. КПСС-эй XXIV съездын нээгдэхэ үдэр болотор совхозой механизаторнууд бүхы тракторнуудаа заһабарилжа дүүргэхээр хараална.

Манай корр.

ГАБШАГАЙ АЖАЛАЙ ОХИН

Үбэлэй шанга хүйтэнэй охин үшөө бууралгүй, хээрын саһанай хайлахаяа һанаалаагүй байбашье һаань, хабарай тарилгын эхилхэ сагай тиимэшье холо бэшэ болоһониинь мэдэгдэнэ. Хабарай эхин һара — март гараадхиба ха юм.

Тиимэһээ тарилгада бэлэдхэлгын хүдэлмэри шиидхэхы үедөө оробо. Эдэ бүгэдые хараада абан, манай колхозой механизаторнууд трактор болон хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүдые түргэн заһабарилжа дүүргэхэ гэжэ шармайн оролсоно. Мастерской соо габшагай шанга ажалай охин үдэрһөө үдэртэ орьёлно.

Үнинэй механизатор Михаил Иванович Ковалевскиин хүтэлбэрилдэг гурбадахи бригадынхид заһабарилгаяа илангаяа урагшатай һайнаар ябуулна. Заһабарилагдаха ёһотой 17 тракторайнгаа 15-ыень бэлэн болгожо гаргаа. Һаяар үлэһэн үшөө хоёр тракторaa заһажа дүүргэхэнь. Эндэ дүршэлтэй бэрхэ механизаторнууд Владимир Белых, Юрий Игумнов, Николай Габдрахманов гэгшэд заһабарилгын хүдэлмэрине эрхим шанартайгаар бүтээнэ, үдэрэйнгөө даабарииешье ходо дүүргэдэг.

Тэрэшэлэн нэгэдэхи бригадынхид (бригадирынь Будажап Олзунаев) баһал трактор заһабарилха түсэбөө дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

— Колхоз дотор хабарай тарилгын хүдэлмэридэ хабаадаха 31 тракторай мүнөө 26-ниинь заһабарилагдаа. Мартын тэн болотор үшөө табан трактор бэлэн болоно гараха юм. «МТЗ» түхэлэй тракторнуудшье баһал гол түлэб заһабарилагдажа дүүрэнтээ. Иигээд дулааншаг болоходо заһабарилагдаагүй үлэһэн трактор, плуг, сеялкэ, борной, культиватор мэтые бэлэн болгожо эхилхэбди, — гэжэ МТМ-е даагша нүхэр Бальжинов хэлэнэ.

Тиигэжэ түрэл партиингаа XXIV съездын нээгдэхын урда тээ хабарайнгаа тарилгада түгэд бэлэн болоод байха гэжэ манай механизаторнууд мүрысэн ажаллана.

Л. БАДМАЖАПОВ,
Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой главна инженер.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ДИРЕКТИВЭНҮҮДЭЙ ПРОЕКТ ЗҮБШЭНЭБДИ

„...Мяхалиг мал болон шубуу үсхэбэрилгые тусхай шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ... Хото городууд шадар шубуунай фабрикануудые бариха... Шэнэ үүлтэрэй мал ба шубуудые бии болгохо талаар селекционно хүдэлмэри һайжаруулха“.

(КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектһээ).

ЭГЭЭЛ ТОМО ГАЛУУН— 12,4 КИЛОГРАММ

Табан жэлэй саада тээ аймаг дотор гансахан «Забайкалец» колхоздо галуун үсхэбэрилэгдэдэг байбал, мүнөө Мухар-Шэбэрэй «Заганский», «Коммунизм», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Знамя Ленина» колхозууд болон Суулгын совхоздо галуунай фермэнүүд бии. Эдэ жэлнүүдэй туршада гүрэндэ галуунай мяха худалдалга аймаг дотор 8 дахин дээшэлөө гэхэ гү, али үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ 8,2 мянган центнертэ хүрэнхэй. Шэнэ табан жэлэй эсэстэ мухар-шэбэрэйхид 20—25 мянган центнер галуунай мяха абадаг болохо юм.

Галууһаа олзо доход ехэөр оруулдагаараа «Забайкалец», «Коммунизм» колхозууд аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Жэшээнь «Коммунизм» колхозой шубуушад эмэ галуун бүриһөө 47 үндэгэ абажа, дальбараа болгон дэгжээгээд, 37-еынь гүрэндэ худалдаа. Тиихэдээ эмэ галуун бүриһөө 66 килограмм мяха абаһан байна. Галуунай центнер мяха абалгада хүдэлмэриин 3,5 үдэр гаргашалагдаа. Центнер мяханай өөрын үнэ сэн 116 түхэригтэ хүрөө. Тиигэжэ ажахы энэ һалбариһаа 104,2 мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа.

Шэнэ һалбарида үргэн харгы гаргажа үгэһэн Шаралдайн шубуушад өөһэдынгөө нэрэ хүндэдэ хүрэмөөр ажаллаһан зандаа. Мүнөө тэдэнэр республика соогоо эгээн түрүүлэн шэнэ үүсхэл гаргаба. Энээн тушаа тус колхозой түрүүлэгшэ А. И. Родионов аймагай түрүү малшадай суглаан дээрэ иигэжэ хэлээ һэн:

«Колхознай табан жэлэй түсэбһөө гадуур гүрэндэ 3366 центнер мяха худалдаа. Жэлдээ дунда зэргээр 5490 центнер худалдагдана. Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ колхознай гүрэндэ 6180 центнер, тэрэ тоодо 2572 центнер галуунай мяха худалдаһан байна. Галуунай центнер мяханай өөрын үнэ сэн 104 түхэриг 73 мүнгэтэ болоо гэхэ гү, али энэ һалбариһаа 137.593 түхэригэй сэбэр олзо оруулаабди. Юһэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндэ 3220 центнер галуунай мяха худалдахаар түсэблэнхэйбди. Энэмнай гүрэндэ тушаагдахаа бүхы мяханай 50 процентнь болохо юм. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ арга боломжо бидэндэ дүүрэн бии. Ушарынь хадаа Горьковско областьһоо шэнэ үүлтэрэй галуудые асараад, үсхэбэрилжэ эхилэнхэйбди. Галуун бүхэнэй дунда зэргын шэгнүүр 8—12 килограммда хүрэдэг. Манда ерэжэ, эдэ галуудыемнай харахадатнай болохо, дүй дүршэлөө халан абалсахабди».

Һаяхан «Забайкалец» колхоздо ябахадаа Горьковско областьһоо асаргаһан шэнэ үүлтэрэй галуудые заатагүй хараха гэжэ шиидэбэбди. Колхозой центрһээ хойшоо галуунай фермэдэ дүтэлхэ бүримнай шубуудай гангинаан үглөөнэй жабараар улам шангадана. Ута гонзогор байрын игаабари талаһаань баригдаһан түхэрээн ехэ хорёо соо түлгэ хониной шэнээн гэхээр сайбар зүһэтэй зарим галууд үглөөнэй наранда игаан хэбтэнэд.

Иимэ томо галуудые аяар Горьковско областьһоо хайшан гээд асараабта гэһэн асуудалтайгаар колхозой ахамад зоотехник В. С. Драгунда хандахадамнай:

— Үнгэрэгшэ жэлэй май һарада колхозойнгоо зоотехник Зоя Сергеевна Резивановае Горьковско область эльгээһэн байнабди. Тэрэ 400 үндэгэ хоёр чемодан соо хэжэ асарһан юм. Тэдэниэ Мухар-Шэбэрэй инкубаторна станцида тушаахадамнай 275 дальбараа гараһан. Мүнөө шэнэ үүлтэрэй 251 галуун тоологдоно. Тэдэнэймнай 120-нь эрэ галууд. Шэнэ үүлтэрэй дальбараануудые дүй дүршэл ехэтэй шубуушадта Анастасия Корнеевна Ананина Федосья Абрамовна Павлуцкая хоёрто даалгажа үгөө һэмди. Тэдэнэр түрүүшынгээ жэл дальбараануудые дэгжээжэ, томо болгоо юм. Колхозой правлениин болон мэргэжэлтэдэй найдабариие тэдэнэр тон һайнаар харюулаа. Найма һарын туршада тэжээгдээд байхадаа, эмэ галуун бүхэн 8—9, эрэ галуун бүхэн 10—12 килограмм шэгнүүртэй болоод байгаа. Гадна республикын хүдөө ажахын институдай багша-эрдэмтэд туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр гурба дахин ерэжэ, галуун бүхэниие шэгнэжэ үзөө. Харууһалха талаар заабари, зүбшөөл үгэдэг. 60 эрэ галуудые илгаад, юрын үүлтэрэй 120 эмэ галуудтай пилүүлээд байнабди. Март һараһаа эхилжэ, үндэгэлжэ захалха ёһотой. Ямар дальбараа гарахаб, тэдэнь манай эндэхи шэмэрүүн уларилда хэр тааража шадахаб гэһэн асуудал бидэнэй һанаа зобооно. Ямаршье аргаар лэ эдэ галуудаа олон болгохо гэһэн зорилго бидэ мэргэжэлтэд, шубуушадай урда табигдаба,—гээд нүхэр Драгун хөөрэнэ. Энэньшье ойлгосотой.

Дальбараануул һайнаар харууһалагдана, үдэр бүриин тэжээлэйнь хубаари хоёр дахин ехээр табигдадаг. Инкубаторна станциһаа асарһаар лэ эгээн түрүүн дальбараануудтаа болгоһон үндэгэ, удаань татагдаһан талха тарьяанай зүйл үндэгэтэй холёод үгэдэг. Гараһаар 5—6 хоноод байхадань, тэжээлэйнь рациондо үбһэнэй, яһанай, загаһанай гурил, бармаши, мел гэхэ мэтэ нэмэжэ үгтэдэг. Сүүдхэдээ нэгэ толгойдо 520 грамм тэжээлэй единицын хүртэхөөр рацион табигдана. Талха тарьяанай зүйл үһанда гү, һүндэ дэбтээгээд эдюулдэг байна. Зүгөөр үлүүсэ ехээр дэбтээжэрхиһэнэй хэрэггүй гээд шубуушад мэдүүлнэ.

Газаа дулаахан игаабари байгаа һаань, 5—6 хоноһон дальбараанууд газаа гаргагдадаг гуримтай. Тиихэдээ үни удаан байлгангүй, һөөргэнь байрадань оруулдаг. Нэгэ һаратай болоторнь сүүдхэдэ 6—7 дахин эдеэлүүлнэ. Саашадаа хүхэ ногоон дээрэ бэлшээридэ гарахадань, үдэшэ, үглөө бүхэндэ эдеэлүүлдэг гуримтай. Фермын хажууда 20 гектарта шэниисэ обёос хоёрые холижо таридаг. Тэрэнь хэдэн участок болгогдожо хубаарилагданхай. Хүхэ ногооной бэлшээриин муудахада галууд эндэ асарагдадаг юм. Мүнөө найма һаратай болоһон ехэ галуун бүхэндэ сүүдхын 320 грамм комбинированнэ тэжээл, 80 грамм үбһэнэй гурил, 300 грамм кукурузын силос, морхооб гэхэ мэтэ үгтэнэ.

Эндэ шэнэ үүлтэрэй галуудһаа гадна, юрын үүлтэрэй 3000 галуун бии. Тэдэниие Улита Петровна, Сергей Феоктистович Чириковтэн, Евдокия Андреевна Антонова гурбан харууһална. Фермын бүхы галууд нэгэ байра соо хонодог. Тэндэнь хэдэн таһалганууд бии. Таһалга бүхэндэ түмэр тэбшэ соо уһан, тэжээл хэгдэнэ. Сэбэр агаар тусхай соргоор орожо байдаг. Гэбэшье хүшэр хүндэ хүдэлмэри оньһожоруулагдаагүй. Шубуушад тэжээлээ хүнэгөөр зөөнэ. Хүршэһэн морхооб һүхөөр сабшажа, жэжэ болгоно. Дүүжэн харгы тодхожо, эдэ бүхы хүдэлмэри хүнгэлөө һаань, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлхэ һэн гэжэ һанагдана.

Колхоздонь 6 секцитэй инкубатор хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. Нэгэн доро 2000 дальбараа гаргаха хүсэтэй. Март һараһаа инкубатор хүдэлжэ эхилхэ юм. Тус инкубатор зоотехник З. С. Резивановагай хүтэлбэри доро ажалладаг.

Колхозой шубуушад КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 90 мянган галуу гүрэндэ худалдаха гэжэ шиидэв. Тиихэдээ адагынь 3220 центнер галуунай мяхан тушаагдахаар хараалагдаба.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шубуушан А. К. Ананина 12 килограмм 400 грамм шэгнүүртэй эгээл томо эрэ галуугаа тэбэрсэд байна.

АВТОРАЙ фото.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХИЛЭЭМЭН

В. И. Ленин шулуун нүүрһые промышленностиин хилээмэн гэжэ нэрлэһэн байгаа. Шулуу нүүрһэ малтан абалгаар манай орон мүнөө дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ.

Шулуун нүүрһэнэй промышленностиие улам саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо хараалагдана. 1970 ондо 624 миллион тонно шулуун нүүрһэн малтагдаһан байбал, 1975 ондо 685-695 миллион тоннодо хүргэгдэхэ юм.

Шулуун нүүрһэ бүтээсэ ехэтэй шэнэ аргаар малтан абалга хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэхэ байна. Тиимын тула олон разрезүүдһээ нүүрһэ малтан абалга улам ехэдхэгдэхэ болоно.

Шулуун нүүрһэнэй промышленностиин предприятинуудай үйлэдбэриие оньһожоруулан нарижуулха хүдэлмэри шэнэ табан жэл соо сүм дүүргэгдэхээр хараалагдана.

Эдэ бүгэдын ашаар юһэдэхи табан жэлэй туршада шулуун нүүрһэнэй промышленностьда ажалай бүтээсэ 1,4 дахин дээшэлүүлэгдэхэ юм.

ПРОПАГАНДИСТНАРАЙ ҺУРАЛСАЛ

1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые партийна һуралсалай дунда, дээдэ шатануудта үзэхэ болонхой. Энээнтэй дашарамдуулан, партиин обкомой политическэ гэгээрэлэй байшан городой теоретическэ семинарнуудай, марксизм-ленинизмын һургуулинуудай пропагандистнарай семинар һаяхан үнгэргэбэ. Эдэ хоёр шатын һургуули, семинарнуудай пропагандистнар семинарта сугларба.

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тухайда, наймадахи табан жэлэй дүнгүүд, еаашанхи зорилгонууд тухай партиин обкомой секретарь В. Г. Бирюков семинар дээрэ элидхэл хэбэ. «Социализмын эрхэ байдалда научно-техническэ революци, тэрэнэй экономическа ба социальна асуудалнууд» гэһэн темээр Буряадай филиалай эрдэмтэ, экономикын эрдэмэй кандидат И. М. Занданов элидхэл хээ. Нийтын үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ экономическа хүгжэлтын гол шухала асуудал мүн гэһэн темээр экономикын эрдэмэй кандидат, Буряадай филиалай экономическа шэнжэлэлгын таһагай секторые даагша Г. Ш. Раднаев элидхэл хэһэн байна.

Прибор бүтээлгын заводой таһагай начальник Г. И. Беляков ажахын тоосоон ба арьбалалта хэхэ тухай хөөрэжэ үгөө.

Хоёрдохи үдэрөө городой пропагандистнар республикын партийна, совет хүдэлмэрилэгшэдтэй, министерствэнүүдэй, дээдын зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаа. Удаань уласхоорондын байдал тухай КПСС-эй обкомой лектор А. С. Серебряков лекци уншаһан байна. Эсэстэнь «Шэрүүн хатуу үглөөгүүр» гэһэн совет-монгол кино пропагандистнар хараба.

Манай корр.

ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД УРЯАЛНА

ЗАКАМЕНСК. (Телефоноор абтаба). Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан һаяхан эндэ зарлагдажа, «1971—1975 онуудта СССР-эй арадай ажахы хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект тухай» асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Энэ асуудалаар КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. Б. Михеев элидхэл хээ.

Аймагай промышленна предприяти, колхоз болон совхозуудай коллективүүдэй наймадахи табан жэлэй түсэбэй дүүргэлтын зарим дүнгүүд, шэнэ табан жэлэй зорилгонууд тухай элидхэлшэ болон үгэ хэлэһэн хүнүүд тодорхойгоор тогтоһон байна. Аймагай предприятинууд үнгэрһэн табан жэл соо продукци гаргаха түсэбөө 104,2 процент дүүргэжэ, бэлэн продукци худалдаха даабаряа нилээд үлүүлһэн юм. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 4 миллион 300 мянган түхэригэй продукци гаргагдаа. Энэ үе соо капитальна барилга үргэн далайсатайгаар хэгдэһэн. Жэшээлбэл, Закаменск хотодо соёлой ордон, стоматологическа поликлиникэ, туберкулёзоор үбшэлһэн хүнүүдые эмшэлхэ больница, ажалшадай ажаһууха 13160 дүрбэлжэн метр гэр байра, химлаборатори, холодильник болон бусад бариггдажа, ашаглалгада оруулагдаа. Аймагай колхоз болон совхозууд нийтын адууһа малай тоо толгойе олошоруулха, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ худалдаха табан жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэһөө байна. Коллектив бүхэндэ ажалай түрүүшүүлэй зэргэ нилээд олошороо.

Шэнэ табан жэ[...] эндэхи промышлен[...] тинуудай коллекти[...] бүтээсэ 33—35 [...] шалүүлжэ. продук[...] гана 15 процент [...] хараална. Мал а[...] нуудые гүрэндэ ху[...] процент, тиихэдэ [...] абалга 30—35 проц[...] лүүлэгдэхэ жэшээтэй.

— Зэдын вольфр[...] комбинадай хүдэлм[...] бүхы хүдэлмэрилэгш[...] XXIV съездын Дире[...] проектые баяр баяс[...] угтаһан байна. Мүнөө [...] дунда ойлгуулалжын [...] үргэнөөр ябуулагдаж[...] Комбинадай коллектив[...] лэй түрүүшын кварт[...] бые болзорһоонь урид[...] түрэл партиингаа за[...] дые ажалай шэнэ [...] угтахаар зориг[...] тус комбинадай дирек[...] иров суглаан дээрэ [...]

Аймагай партийна [...] суглаан дээрэ «Красн[...] колхозой партийна [...] секретарь Д. Н. Аюшее[...] эй райкомой секретарь[...] рицын, XXII партсъезд[...] жэтэ колхозой главна[...] Т. Ц. Жигжитова [...] нүхэд үгэ хэлэһэн [...]

КПСС-эй XXIV съе[...] тивэнүүдэй проектые [...] шааһан, шэнэ табан жэ[...] магай арадай ажахые [...] шадань хүгжөөхэ [...] хараалһан тогтоол [...] эдэбхитэдэй суглаан [...] лагдан абтаба.

Ф. ДУДА[...]
КПСС-эй р[...]
таһагые [...]

ПАРТИЙНА ХРОНИК[А]

АХЫН АЙМАГ. Һаяхан КПСС-эй райкомой пленум боложо, тэндэ партиин райкомой гэшүүдэй болон аймагай партийна эдэбхитэдэй үүргэ ба харюусалга дээшэлүүлхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Тус заседани дээрэ элидхэл хэһэн райкомой нэгэдэхи секретарь П. Д. Марзаев аймагай партийна олонхи эдэбхитэдэй үүсхэл ехэтэйгээр хүдэлжэ байһые тэмдэглээд, аймагай партийна организациин ажал ябуулгада бии байһан дутагдалнууд тушаа онсо тогтобо. Элидхэлэй һүүлээр үгэ хэлэһэн нүхэд Аюшеева, Галсанов, Биданов, Тулуев, Урбаев, Мандагаев, Унжуев гэгшэд партиин райкомой хүдэлмэридэхи дутагдалнууд тушаа тогтобо.

Аймагайнгаа партийна эдэбхитэдые, райкомой гэшүүдые партийна хүдэлмэридэ үргэнөөр хабаадуулха зорилгоор КПСС-эй райкомой пленум үзэл сурталай хүдэлмэриин талаар, партийна эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэл согсолхо, саашань дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ талаар, мүн хүдөө ажахыдахи ажалые эрдэм ухаанай ёһоор эрхилхэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ талаар гурбан комисси байгуулха шиидхэбэри абаа. Эдэ комиссинуудта партиин райкомой бүхы гэшүүд оролсоно.

* * *

УЛААН-ҮДЫН АЙМАГ. Сэлэнгын геологическа экспедициин партийна эхин организаци һүүлэй жэлнүүдтэ партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри яһала һайжаруулжа шадаа. Эндэ партийна бюрогой заседанинууд болон коммунистнуудай хамтын суглаанууд болзор соогоо зарлагдажа, партийна организациин болон бүхы коллективэй ажал хүдэлмэридэ хабаатай гол шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Суглаанай болохо бү[...]хэндэ партийна орга[...] секретарь урдахи сугл[...] тоолой хэр бэелүүлэгдэ[...] тухай коммунистнуудта [...] юм.

Имагтал партийно-[...] хүдэлмэриин һайнаар [...] даг болоһоной, социали[...] сэвнэй зүбөөр эмхид[...] ашаар тус коллектив [...] түсэб үлүүлэн дүүргэһэ[...]

Энэ партийна орг[...] ажал ябуулга тухай [...] хан КПСС-эй Улаан-Үды[...] мой бюрогой заседани [...] шэн хэлсэгдэбэ. Тиихэд[...] тус организациин хүд[...] үшөө бии байһан элдэб [...] тагдалнуудые заагаад, [...] ажал ябуулгыень бүри [...] руулха зорилго хараалһа[...] хэбэри абаба.

* * *

ХЭЖЭНГЫН АЙМАГ. [...] дамал партийна эдэбхит[...] дэлмэриие хүтэлбэрилхэ [...] Хэжэнгын совхозой [...] ажал ябуулга тухай [...] КПСС-эй райкомой бюро[...] дани дээрэ табигдаа. Энэ [...] лые зүбшэн хэлсэлгын [...] совхозой партком һу[...] партийна эдэбхитэдэй,—[...] нинүүдэй партийна бюро[...] шүүдэй хүдэлмэриие уд[...] талаар бодото ямаршье [...] ябуулгануудые хараал[...] һаниинь элирбэ. Энэ [...] һаа дулдыдан, эндэхи [...] ударидахы тушаалда һу[...] зарим коммунистнуудын [...] гөө үүргэ, харюусалга ху[...] гөөгүй байһаар.

Һунгэгдамал партийна [...] тэдээ һургаха, тэдэнэй [...] риио ударидаха хэрэг [...] һайжаруулхыень КПСС-эй [...] номой бюро Хэжэнгын [...] парткомдоо [...] шанга зорилт[...]

С. ШАНЮШК[...]

![Редакцида харюусана]

Редакцида харюусана

ЗОРГООРОО БҮ ААШАЛАГ!

Иимэ гаршагтай бэшэгтэ Яруунын аймагай 2-дохи отделениин магазинай наймаалагша Светлана Ширапова зоргоороо аашалдаг болоо. Худалдаанай ёһо дүримые баримталнагүй. Эд хэрэглэгшэдтэ хэрзэгы муугаар хандана. Магазинаа өөрынгөө дураар нээдэг, хаадаг. Ажалай тогтоогдоһон гурим баримталнагүй гэжэ тэндэхи нютагай хүнүүдэй гомдол ороо һэн.

Тэрэ бэшэгэй мүрөөр шалгалта хэгдээ. Ажалшадай гомдол дотор дурсагдаһан дутагдалнууд тус магазинай наймаалагша Светлана Шираповагай зүгөөс үзэгдэдэг байһаниинь тодорбо. Энэ асуудал Эгэтэ һуурина пайщнгуудай суглаан дээрэ хэлсэгдээд, С. Ширапова ажалһаа сүлөөлэгдэбэ гэжэ Яруунын аймагай райпотребсоюзай правлениин түрүүлэгшэ Б. Дугаров редакцида мэдээсэбэ.

Алмаха арьбалха хинаха

ХОМХОЙРЖО ЯБАТАРАА...

Үнил һэн даа. Минии бага балшар ябахадам үбгэ эсэгэмни «Хүбаан.., олоной зөөри, хүнэй эдлэл абажа, өөршэлжэ юрэдөөл болодоггүй юм шуу. Олонойхидо обтоһоор субтэжэшье магадгүй юм» гэжэ элдэб янзын захяа заабаринуудые хэлэжэ һуугша бэлэй. Энэ һургаалынь аяар табяад жэлэй саана, шэнэ байдалай—хамтын ажахын һаял тоггожо байхада хэлэгдэһэн байбашье, минии ой ухаанһаа огто гарадаггүй. Тиин һаяшаг «Буряад үнэн» газетэдэ толилогдоһон «Зөөри эзэтэй, мүнгэн тоотой» гэһэн дэлгэрэнгы статья уншаад һайхадаа юундэшьеб үбгэ эсэгымни хэлэһэн үгэнүүд эжэлүүдгүй һанаандам оробо.

Үнэхөөроошье мүнөө үеын байдал тэрэ холын сагайхиһаа ташха ондоо боложо хубилаа, эрид һайжараа. Юрэдөө, ямаршье айлда оро, зөөри хогшолоор дуталдажа, үлдэжэ дааража байһыень огто харахагүйт, адли тэгшэ һуудалтай байдаг лэ даа. Энээндэнь ехэтэ баясамаар.

Теэд ажабайдалай манай нюдэн дээрэ иимэ һайн һайханаар урган хүгжэжэ байхадань, хамгын зөөридэ шунгажа, дуран соогоо умбажа, хэтэржэ ерэхэдээ хорото зашаагаа улам шунахайгаар ябуулжа, хамта ажалладаг коллективэйнгээ хүдэлмэридэ һаад түбэг ушаруулдаг хүйхэрнүүд үшөөл бии байһаар.

Жэшээ болгон, нэгэ иимэ баримта дурдаһууб. Һаяшаг Хориин аймагай Дээдэ-Тайлсын совхоздо командировкоор ябахадаа хүндэмүүшэ хүхюун зантай улад зониие өөгшөөн, һүүлэй үедэ баригдаһан хэдэн шэнэ гэрнүүдые болон бусад адар томо байшангуудые харахадаа, ажалша бэрхыень гайхан, магтан байгаа бэлэйб.

Энэ совхоз һаяхан тогтоһоншье һаа, нилээд бэхижэһэн, ашаг олзотой ажахы болонхой. Эндэ ажалша бэрхэ малшад, хониншод, барилгашад, механизаторнууд яһала олон. Дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдшье, хүтэлбэрилэгшэдшье бии.

Гурбан жэлэй саада тээ энэ ажахын хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд 3-дахи отделениие эрхилэгшээр залуу, ветеринарай мэргэжэлтэй Алексей Яковлевич Шубиниие томилһон бэлэй. Зүгөөр совхозой хүтэлбэрилэгшэд энэ нүхэрые анхан иимэ харюусалгата ажалда томилходоо, ехэтэ найдаһан, этигэһэн, муу муухай хорото ябадалда «мэргэжэһэн» түхэлыень мэдэхэгүй, ой ухаандаашье оруулаагүй бшуу. «Хүнэй эреэн досоогоо, могойн эреэн газаагаа» гэдэгтэл энэ нүхэрнай шэнэ тушаалда оруулагдаһаар яһала һайнаар, оролдосотойгоор ажаллажа, этигэл найдабариинь харюулжа эхилһэн юм.

Уданшьегүй һайн, бэрхэ гэжэ магтуулдаг даргамнай «һураһан юумэн һурааршье татагдахагүй» гэдэгтэл үни заяанһаа бодомжолжо ябаһан харата һанаашалгаяа эхилхээр шиидэлэй. Энэ хүйхэрэймнай түрүүшын бодол—яажашье һаань, мүнгэ, зөөри хогшол суглуулха, нютаг нугадаа суурхуулмаар баяжажа, гаһар томо гэр шэнээр бодхоохоор һанаашалаа. Теэд энэ хэрэгээ бэелүүлхын тула тэрэ хэдэн хоног унтангүй бодожо, һүүлэй һүүлдэ Халсан гэжэ газарһаа совхозойнгоо бэлэн тооной модо хулгайгаар шэрэжэ асархаар шиидэбэ.

Хабарай урин дулаан сагай ерэхэдэ, отделениие эрхилэгшэ Шубин ажаһынгаа хэдэн мянгаад кубометр модонһоо 72 кубометрыень шэлэжэ ябталаад, танил талануудаа урижа, модо бэлэдхэлгын Наранай пунктын, Хандагайн ЛПХ-гай «МАЗ-500» түхэлэй хүсэтэ автомашинаар газаагаа зөөлгэжэ асараа юм. Гэрэй модотой болоһон даргамнай улам нэтэржэ, совхозойнгоо пилорамаар үнөөхи модоёо тайража, дуран соогоо палааха, тёос, гэрэй хана болохо брус болгон миинтээр хюрөөдүүлбэ. Тиигээд һүүлээрнь баһал Наранайнгаа пунктын ноёдоор хэлсэжэ, хэдэн барилгашадые хүлһэлжэ, тоонто гэрээ бодхоолгоо. Теэд үгэ хүүргүй, номгон даруу барилгашадтаа; Сидоров, Михайлов, Иванов, Родионов, Бояк, Шульгин, пеэшэн баридаг Ильин болон туһа хүргэһэн модо бэлэдхэлгын хэдэн хүтэлбэрилэгшэдтэ отделениингээ складһаа 32 мэшээг ороохо тарья, арбан хоёр мэшээг малай эдихэ талха абажа «бэлэглэбэ». Тиигэжэ үльгэр онтохондо хэлсэдэгтэл, үдэр һүнеэр гоё гэгшын байшан гэр тэбхылгэжэ, (бүхыдөө 72 дүрбэлжэн метр!) түбхинэһэн юм.

Отделениин дарга Алексей Шубин энээгээрээ сэдьхэлээ ханаагүй. Улам бүри хомхойржо, совхозой директорэй орлогшо Башкиров Иван Кирилловичтэй хамта Никитинагай даадаг отделениингээ складһаа 700 килограмм хартаабха ашаанай автомашинада ашажа, ниислэл хото Улаан-Үдын 11-дэхи столоводо (Прибор-бүтээлгын заводой) асаржа худалдаад, олоһон мүнгэеэ хубаарилан үбэршэлбэ. Энэ ябадалаа хааха далдалхын тула үнөөхи 700 килограмм хартаабхаяа гутаһанда тоолоод, һаалиин гүүртын үнеэдтэ үгтөө гэһэн хуурмаг саарһа зохёожо үгэбэ.

Иигэжэ хүн зондо мэдэгдэнгүй гүрэнэй зөөри дура зоргоороо зооголжо амташаһан Шубин үнөөхил отделениингээ складһаа хэдэн удаа үхэрэй, гахайн, хониной мяха, зүгын тоһо абажа, харгын автомашинада ашажа, Улаан-Үдын 11-дэхи столоводо дээгүүр сэнгээр худалдаад, али бүхы саарһа дансаяа совхозой тогтоогдомол сэнгээр бүридхэжэ, үлүү гараһан мүнгыень үбэршэлхэдөөшье сожоо татаагүй. Үнгэржэ ерэхэдээ дарга Шубин отделениингээ һаалиин гүүртын «Рекордистка» гэжэ нэрэтэй үнеэнэй үбшэлжэ, туража үхэхэдэ фермые даагша Людмила Рудых отделениин ветеринар Константин Карбаинов хоёртой хэлсэжэ, яажашье һаань тэрэниие борлуулхаар шиидэбэд. Тиигэжэ ханяада,хотын үбшэ тахалда нэрбэгдэжэ үхэһэн үнеэнэй арһа үбшэжэ, мяхыень отделениингээ складта оруулха гэхэдэнь, хэлэһэн соонь дугшадаг Никитинань үхэһэн малай «зоболго» байһыень мэдэхэдээ тушаажа абахаяа гол таһа арсаһан юм. Үглөөдэрынь хомхой Шубин тэрэ мяхаяа автомашинада ашажа, Улаан-Үдэ хотын үнөөхи столоводоо шэрэжэ ошолой. Тэндэ өөрынгөө танил тангил нүхэр, столовые даагша Валентина Григорьевна Вязникова, складые даагша Антонида Михайловна Лавринович, директорэй орлогшо Галина Викторовна Поленга гэгшэдтэй дүтын ёһоор ойлголсожо, үхэһэн үнеэнэйнгээ 190 килограмм мяха (ветеринарна гэршэлгыень Шубин өөрөө бэшээ юм) килограммай 2,80 түхэригөөр худалдаба. Тиигэжэ тэрэ бүхы мүнгэеэ өөрынгөө хармаанда оруулаа.

Тэрэнэй һүүлээр Шубинай дүтын нүхэр Базаровай ори ганса үнеэнэйнь үбшэлхэдэ, олон юумэ бодонгүй тэрэниинь үүсэлээд, орондонь совхозой һаалиин гүүртэһээ һаамхай, һайн үүлтэрэй үнеэ үтэбэ. Тэрэ үнеэнэй мяха складта оруулжа, намарай тарья хуряалгын үедэ эдеэ хоол болгоһониинь элирээ.

Бусад бүхы гэмтэ ябадалыень дурдаха болоо һаа, нилээд олон. Хэдэн удаа складһаа мяха гаргажа, Улаан-Үдэ город абаашаад, килограмм бүриин 2—3 түхэриг хүрэтэр сэнтэйгээр худалдажа, саарһа дансыень совхозой тогтоогдомол сэнгээр (1,70 түхэриг) бүридхөөд, үлүү гараһыень үбэршэлһэн байха юм.

Эндэ хомхой хобдог хулгайшан Шубинай гэмтэ хэрэгүүдэй зарим баримтанууд тодоруулагдаа[...] гөөр энэ хүйхэр олоной [...] ран соогоо умбажа, үнэн [...] шадайнгаа һайн һайхан [...] гутаахаһаа гадна, ажал [...] ритойхон хохидол ушаруу[...] Тиин «Хабиа хабшатар [...] забһараар» гэдэгтэл һа[...] хогшолоор хэмһээ хэтэрт[...] жа байһаар; балиыса [...] хуулиин урда харюусах[...]

Гэхэтэй хамта энэ сов[...] бэрилэгшэд ажахынгаа зөө[...] адууһа мал бүридхэгшэд, [...] арадай хиналтын бүлгэмэй [...] рэнэй зөөриин иигэжэ үбэ[...] хулгайлагдажа байһыень [...] «нюдэн балай, шэхэн дүл[...] ниинь халагламаар. Тэр[...] ной зөөриие хулга[...] хамгаалха, наринаар сахи[...] ха, алмаха, ажахынгаа [...] улам бэхижүүлхэ нанги [...] тэдэнэр ёһотоор дүүргээгү[...] лаа хүсэд хандуулаагүй [...] хэлэлтэй.

И. ХА[...]
БурАССР-эй До[...] хэрэгүүдэй министе[...] мүрдэлгын [...] ахалагша [...]
В. ЖИГ[...]
манай тусхай корре[...]

...ПАРТИМНАЙ ШЭНЭ ИЛАЛТАНУУД ТЭЭШЭ ХҮТЭЛНЭ

...партимнай КПСС-эй XXIV съездэ бэлдэжэ байһаар ...партиин съезднүүдынь тэрэнэй баатар ...ехэ, тусгаар шатанууд ходо болодог. ...ствын залан ударидахы хүсэниинь, коллективна ухаанинь бологшо партиин үүргын ком... дэлгэрэнгы үргэнөөр байгуулагдажа байгаа ...эрхэ байдалда улам ехэ боложо байхадань, ...съезднүүдэй удха шанарынь бүришье ехэ ...ороной экономическа, социальна ба оюун ухаа... КПСС-эй научна үндэһэтэй политикые, ...гадаадын политическэ хараа шэглэлые съезд... ...бодог.

...табан жэлэй турша соо партиин бэелүүлһэн ...ажал ябуулгын, бүхы совет арадай зохёо... дүнгүүдые ээлжээтэ XXIV съезд гаргаха, ...программа бэелүүлхын түлөө саашанхи тэм... тодорхой зорилгонуудые, хараа түсэбүүдые ...шэдэхи табан жэлэй түсэбэй гол хараа шэг... тоо, даалгабаринуудые тогтоохо юм.

...зохёохы эршэ хүсөөрөө дүүрэнги, түрэл пар... хүтэлбэри доро туйлаһан түүхэтэ илалтаараа ...ческа ёһоор омогорхон, совет араднай съез... ...байнхай. Энээнэй урда тээхи, КПСС-эй ...съездын табиһан экономическа ба социальна ...шухала зорилгонууд дүүргэгдэбэ. Мүн тэ... ...Эхэ оронноймнай уласхоорондын нэрэ хүндэ ..., тэрэнэй оборонно хүсэ шадал дээшэлһэн ...

* * *

...-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта хүг... ...дэхи табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй ...съездын Директивэнүүдэй проект орон соомнай ...гүй мүнөө зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

...табан жэлэй түсэб коммунизмын материа... ...ническа үндэһэ һуури байгуулгада, ороной... экономическа ба оборонно хүсэ шадал бэхи... шухала шата, шухала алхам боложо үгэхэ. ...жэлэй гол зорилго юуб гэхэдэ, **социалис үй... хурдан түргэнөөр хүгжөөһэнэй үндэһөөр, тэ... ...шаг урые дээшэлүүлһэнэй, научно-техническэ ...туйлаһанай, ажалай бүтээсын ургалта түргэд... үндэһөөр арад зоной баян дэлгэр, болбосон ...хэм хэмжээе ехээр дээшэлүүлхэ ябадал хан...** ...болонобди»,—гэжэ Директивэнүүдэй проект до... ...гэгдэнэ.

...хүгжэлтын эрилтэдэ таарамаар—тиимэ гол ...бэелүүлэлгэд лэ партимнай үүргэеэ дүүргэдэг бэ... ...марксистско-ленинскэ сэсэн мэргэн һургаалые хү... ...болгон, уг зорилгоёо туйлаха арга замуудые ...научна үндэһөөр гүнзэгыгөөр шэнжэлэн ...хэхэ ёһотой тодорхой ажал хэрэгыень коммунистнуудта, бүхы ажалшадта эли тодоор ойлгуулжа үгэдэг. Табан жэлэй гол зорилго дүүргэхын түлөө тэмсэлэй гол шухала шэглэлнүүд Директивэнүүдэй проект дотор үргэнөөр харуулагдаһан байна. Социальна хэмжээ ябуулгануудай үргэн ехэ программа бэелүүлхэ, научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ ба техническэ нэгэн адли политика бэелүүлдэг болохо, гол шухала ба хамһабариин научна шэнжэлгэ бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, тэрэнэйнь үрэ дүнгүүдые арадай ажахыда түргэнөөр нэбтэрүүлхэ, социалис оронуудтай харилсан ажаллаха хэрэгээ шууд сэхээр хүгжөөхэ, социализмын дэлхэйн системые бэхижүүлгэдэ бүхы хэмжээгээр туһалха хэрэгтэй болоно.

Оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые дам саашадань шангадхаха хэрэгые партимнай угаа ехэ удха шанартай гэжэ тоолоно. Социалис экономикын индустриальна үндэһэ һуурие үргэдхэһэнэй, нарижуулан һайжаруулһанай, тэрэнэй бүхы һалбаринуудые хүсэтэй түргэнөөр хүгжөөһэнэй ашаар шэнэ табан жэл соо тэрэ зорилго шиидхэгдэхэ зэргэтэй. Арадай ажахын ашаг урын ехэ болоһоной, ниитын үйлэдбэриин зохид жэгдэлэй, хурдан түргэнөөр хүгжэһэнэй ашаар табан жэлэй турша соо национальна доход 37—40 процентээр ехэ болохо. Тиихэдээ тэрэ ехэ болоһон хубиинь 80 процентһээ доошо бэшэнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар туйлагдаха юм.

Манай промышленность урагшаа бүри хүсэтэйгөөр, улам түргэнөөр дабшаха. Дайнай урда тээхи бүхы табан жэлнүүдэй турша соо гаргагдаһанда орбол хоёр дахин шахуу ехэ продукци гансахан 1970 ондо промышленностьмнай гаргаһан байгаа. Теэд совет арадай ажаһуудалай эрилтэ үлэмжэ һайнаар, дүүрэнээр хангаха зорилготой нягта холбоотойгоор манай индустри мүнөө болоходо хүгжэхэ болобо. Табан жэлэй турша соо промышленна продукци бүхыдөө 42—46 процент ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ. Харин тиихэдэ үйлэдбэриин зэмсэг хэрэгсэлнүүд 41—45 процент, улад зоной хэрэглэдэг эд бараан 44—48 процент ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ ёһотой. Электроэнергетикэ, илангаяа атомна энергетикэ, машина бүтээлгэ, химическэ, нефтехимическэ, газова промышленность гэхэ мэтын арадай ажахые тон түргэнөөр урагшань дабшуулха һалбаринууд баһал эршэтэйгээр хүгжэхэ зэргэтэй.

Шэнэ табан жэл соо хүдөө ажахын жэлэй дунда зэргын хэмжээе энээнэй урда тээхи табан жэлэйхидэ орбол 20—22 процентээр дээшэлүүлхэ, тэрэ тоодо жэл соогоо дунда зэргээр 195 миллион тонноһоо доошо бэшэ ороохо таряа хуряаха ёһотойбди.

Хүдөө ажахые машина техникээр бүри олоорнь хангахаар абтажа байгаа шэнэ ехэ хэмжээнүүд тэрэ ажахые хүсэтэй түргэнөөр саашадань хүгжөөлгэдэ, малай ба ургамалай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэдэ туһалха байна. Үшөө 1.700 мянган трактор, ашаанай 1.100 мянган автомобиль, ондоошье олон машина хүдөө ажахымнай абаха. Табан жэлэй һүүлшын жэлдэ 72 миллион тонно минеральна үтэгжүүлгэ, 3 миллион тонно тэжээлэй фосфат хүдөө ажахыда үгтэхэ юм. Уһалагдадаг 3 миллион гектар шэнэ газар ашаглалгада оруулха, 5 миллион гектар намаг газар хатааха гэжэ хараалагдана. Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлэй хубилгагдадаггүй түсэб тэрэ хэбээрнь байлгаха, үндэр сэнгээр продуктнуудаа түсэбһөө гадуур гүрэндөө худалдаха гэһэн ёһо гуримай колхоз ба совхозуудай экономико улам бэхижүүлгэдэ ехэ удха шанартай байхань лабтай.

Социалис экономикые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гэжэ оролдоходоо, хамагай түрүүн партимнай «Хүнэй түлөө, хүнэй аша туһын түлөө хамаг юумэ хэхэ» гэһэн программна лозунгоо дүүргэхэ гэһэн зорилго табина.

Арад зоной баян дэлгэр, болбосон байдалай хэм хэмжээе ехээр дээшэлүүлхэ үргэн программа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор табигдаһан байна. Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар абабал, ажалшадай бодото олзо доходынь энэ табан жэл соо 30-аад процентээр нэмэхэ, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай дунда зэргын салин хүлһэн—20—22 процентээр, колхозниигуудай ажалай дунда зэргын түлөөһэн—30—35 процентээр нэмэхэ. Бүри ехээр—40 процент хүрэтэр—түлөөһэгүй тэдхэмжэ түлбэри хэрэглэмжын ниитын жасаһаа арад зондо үгтэхэ юм. Худалдаа наймаа, арад зониие коммунальна, ажаһуудалай талаар хангалгын талаар, элүүрые сахилтын, арадай гэгээрэлэй хэрэг хүгжөөхын, арад зоной сэдьхэлэй эрилтэ бүри хүсэдөөр хангахын тулада ехэ юумэн хэгдэхэ ёһотой.

Эдэ хэмжээнүүд доторһоо гэр байрын барилга тусгаар һуури эзэлнэ. Шэнэ табан жэл соо 565—575 миллион дүрбэлжэн метр (урдахи табан жэлэйхиһээ һураггүй ехэ) гэр байра баригдаха ёһотой гэжэ хараалагдана. Тиимэһээ үшөөл олон түмэн зон зохид һайн, гол түлэб аминдаа байрануудтай болохонь бэзэ.

Ниитын баялиг бии болгодог гол арга гээшэмнай ажал ха юм. Имагтал ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар совет зоной эдлэхэ зөөри баялигые улам арьбадхажа болохо.

Арадай ажахы хүгжөөхын тула һомологдоһон мүнгэ зөөриие ашагтай һайнаар ашаглахань тон шухала. Тиимэ мүнгэ зөөри шэнэ табан жэл соо 36—40 процент ехээр һомологдохо. Тиимэһээ гаргашалһан түхэриг бүхэнэйнгөө түлөө продукци шадаал һаа ехээр абахаар—тиимээр мүнгэ зөөриеэ ашаглаха ёһотойбди.

Научно-техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхын тулада эрдэм наукын эгээн лэ шухала, гол һалбаринуудтахи шэнжэлгэ хүгжөөхэ, научна шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ болзор хороохо шухала. Бүтээсэ ехэтэй тон шэнэ түхэлэй зэмсэг түхеэрэлгэ, материалнууд, технологическа арганууд бии болгогдохо юм Хуушаржа, хэрэгээ болиһон техникые түргэнөөр һэлгэхэ, шэнэдхэн һэльбэхэ хэрэгтэй.

Үйлэдбэриин хүсэнүүдые орон соогоо зохид һайнаар тааруулан байрлуулха, территориально-экономическа барисаас һайжаруулха гээшэ манай партиин гол анхарал оролдолгонь болоно. Томо томо городуудые дан ехэ болгохогүй. Зүүн районуудай байгаалиин баялигые түргэнөөр ашаглаха, экономическа хүсэ шадалыень нэмэхэ гэһэн хараа шэглэл шууд бэелүүлэгдэхэ байна. Союзна республикануудай, ороной экономическа тон шухала зононуудай ажахые дам саашадань хүгжөөхэ тодорхой шэглэлнүүд Директивэнүүдэй проект дотор хараалагданхай.

Ниитын үйлэдбэриие бүхы талаарнь хүсэтэй түргэнөөр хүгжөөхын, тэрэнэй ашаг урые дээшэлүүлхын түлөө тэмсэл ойрыншье, холыншье хараа түсэбүүдэй гол шэглэлынь, экономическа байгуулалтын гол хараа шугамынь болоно. Тэрээниие туйлахын тулада экономико хүтэлбэрилхэ арга методуудые һайжаруулха хэрэгтэй.

Эдэ бүгэдын хажуугаар юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй бэелэлтэ уласхоорондын ехэ удха шанартай байна. Совет экономикын хүгжэлтэнь дэлхэйн социалис оронуудай хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэдэ туһалха, ажахын түсэбтэ социалис гуримай үлэмжэ һайн байһыень дахин харуулха. Совет арад табан жэлэйнгэе түсэб дүүргэхэдээ, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэгшэ бүхы хүсэнүүдые нягтаруулха хэрэгтэ ашатай һайн туһа нэмэри оруулха байна бшуу.

* * *

КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектын үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан ушарынь манай партиин политикые арад зоной зүбөөр ойлгожо, өөһэдынгөө ами наһанай, дүтын хэрэг гэжэ тооложо байдагыень харуулна.

Хүдэлмэришэн анги, колхозно таряашад, интеллигенци, манай сэрэгшэд—совет хүнүүд бүхыдөө алдарта ажалаараа КПСС-эй XXIV съездые угтажа гэжэ нэгэн һаналаар оролдоно, социалис уялгануудаа үсэд зоримгойгоор дүүргэжэ байнхай. Апрелиин 17-до коммунис субботник үнгэргэжэ, тэрэ үдэр олоһон мүнгэеэ табан жэлэй жасада оруулха гэһэн москвагайхидай үүсхэл бүхы орон соомнай дэмжэгдэбэ.

Мүнөө эхилээд байһан табан жэл коммунизмын замаар Эхэ оронноймнай хүгжэлтэдэ шухала шата боложо үгэхэ. Партимнай, партитаяа хамта бүхы совет араднай тиигэжэ мэдүүлнэ. Теэд тиимэ болохоньшье лабтай.

С. ВИКТОРОВ.

РАДИОУЗЕЛ БЭЛЭГЛЭБЭ

Улаан-Үдын нефтебазын коллектив эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа, коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн. Хэдэн удаа социалис мүрысөөндэ илан гаража, РСФСР-эй «Главнефтеснаб» трестын зүгһөө дамжуулгын Улаан туг абаһан байна. Эндэ ажал хэрэгээ һайн мэдэдэг түрүү хүдэлмэришэд олон юм. Тиимэһээл амжалтатай һайнаар ажаллажа, колхоз, совхозуудые, промышленна предприятинуудые шэнгэн түлишөөр таһалгаряагүй хангажа шадана.

Эдэнэр Улаан-Үдын 27-хи һургуулиин үхибүүдтэ туһалжа байхаар шиидэһэн. Тус нефтебазын түрүү хүдэлмэришэд һургуулиин үхибүүдтэй уулзалга хэхэдээ, ажал хүдэлмэри тухайгаа хөөрэдэг, эрхим һайнаар һурахыень урьалдаг. Мүн лэ зунай амаралтын үедэ өөрынгөө хүсөөр һургуулиень заһабарилдаг, таһагуудыень шэнэлэн шэрдэдэг байна. Нефтебазын хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэлэй зун һургуули соонь 700 гаран түхэригэй заһабари хэһэн юм. Байгша оной зунай амаралтын үедэ үнгэрһэн жэлэйхиһээ заһабарида хоёр дахин ехэ мүнгэ гаргашалхаар шиидэнхэй. Тус нефтебазын хүдэлмэришэд барилгын материал арьбалһанай ашаар 8 кубометр пиломатериал, 100 килограмм олифа, 80 килограмм шэрэ болон хоёр хайрсаг сонхын шэл тус һургуулиин заһабарида миинтээр үгэхэ юм.

Һаяшаг нефтебазын хүдэлмэришэд һургуулиин үхибүүдтэ радиоузел худалдан абажа бэлэглэбэ. Өөрын радиоузелтай болоһондоо һургуулиин үхибүүд маша ехээр баясажа, бүри һайнаар һурадаг болохобди гэжэ үгэеэ үгөө.

М. СУТУРИН.

Таниие ямараар хангана б

ХОНОЛТОЙ ГҮ ХУРАМХААНДА?

..., үнишье болоогүй, Хурам... Самолёдһоо буухадамни ...хабартай дуулим, шэмэрүүн ...байгаа һэн. Урдань нэгэтэ... ...уруу ерэжэ үзөөтүй һэн ..., Хурамхаан нютагтай яажа ...албанай хэрэгээр хэ... ...ябаһанаа, шэхэ, хасар ...шэмэрүүн жабарай тэсэшэ... ...ялайб. Үдэ үнгэр... ...столоводо орожо эдеэлээд, ... ошожо амарха гэжэ ...

Хурамхаан тосхоной гос... амарха гээшэмнай түбэг... ...байшоо. Эндэ ерэхэдэ... ...гүй, үүдэниинь газааһаа ...нарһан шүүрхээр ту... ...байба. Яалтайб? Түрүүшын... ...ерэһэн, таниха айлшьегүй ..., хүлеэхэл баатай боло...

...час үнгэрбэ... Дааражашье ... Час үнгэрбэ...

...час ходорон ошожо, минии ...эхилээд байхадам, ха... ...гэрһээ нэгэ хүн гаража ерэлэй. Тэрэ хүн найгаргаһаар намда дүтэлжэ, урдаһаамни архиин үнэр гутуулан:

— Та хэндэ хэрэгтэйбта?—гэжэ ээдэлдэнги хэлээр асууба.

— Б-би гостиницада орохо һанаатайб. Эзэниинь хаана гээшэб?

— Эзэн гэнэ гүш? Тэрэшни тэндэ,—гэжэ эрхы хургаараа гэдэргэнь заагаад,—нэгэ бага балгажархёод, нойрсожо байна,—гэжэ долёобороороо хоолойгоо тоншожо, мэхэтэйхэнээр миһэд гэбэ.

— Үгы, теэд...—гээд, минии үгэеэ дүүргээгүй байтар үнөөхимни таһа дүүрэн:

— Би шамайе оруулхаб, минии хойноһоо яба,—гээд, найгалзан ябажархиба. Үүдыень тулаһан томо шүүрхые үрөөһэн хүлөөрөө этэржэрхёод, досоонь ороходомнай...

...Пэй! Одоол гостиницада оробоб гэжэ оройдоошье һанахаар бэшэ. Бог шоройнь хамагдаашьегүй, сонхонуудтань дарагар зузаан мульһэн хүрэшэнхэй, харанхы. Эдеэнэйнь стол доро томо сагаан хүнэг соо юуншьеб үжэшэнхэй, муухай үнэр гутана. Юрэдөөл, хүнэй зохидоор амархын аргагүй.

Эндэ оруулжархиһоор үнөөхи һогтуумни:

— Һөө-е, нүхэ-ар, документээ асалши,—гэбэ.

—Үгы, би таниие хэн гэжэ мэдээд документээ тушааха хүнбиб. Гостиницын эзэн ерэг лэ, өөртэнь документээ үгэхэ, болихоёо ойлгосоно бэзэбди,—гэбэб.

Харин тэрэмни хүрэһөөр сухалдажа:

—Аа, шамда үшөө эзэн хэрэгтэй бы?! Би эзэн гээшэб. Би, би, совет эрхэтэн Колмаков Прокопий Иннокентьевич. Ойлгоо гүш? Али намайе һогтуу гэхээ һанаа гүш? Уунхайлби даа, яаха хүмши? Ши намда ухаа бү заа. Шамһаашье байха зон ябагша. Юрэдөөл намда бү һүрхэйтэ!—гээд ганиршаба. Тиигэжэ байтараа гэнтэ мэхэтэйгээр инилтагшан:

—Ши, нүхэ-ар, адвокат гү, али мүрдэгшэ бэшэгши? Намда тиимэ зон ехэл хэрэгтэй байгаа,—гэбэ.

— Үгы, би корреспондентби.

— Тиигээл һаа, ши корреспондент, эндэһээ гараад тонил. Ши минии һанаанда тааранагүйш. Шамайе харахадаа үһэмни үрзынэ. Теэд... энэ гостиницымнай эзэн нойрсожо б а й н а. Тэрэниие хүлеэгээд, ойлгосохо болихоёо өөрөө мэдээрэй,—гээд намайе намнаха тооной гаргажа, гостиницынгаа үүдые үнөөхи томо шүүрхээрээ тулажархиба.

Одоо иигээд байхадань ялтайб. Ондоо хонохо газар бэдэрэлтэй гү, али хүлсэлтэй гү? Теэд энэ хүйтэн, харанхы, муухай аад, ерэһэн хүниие иимэ хэрзэгыгээр угтадаг гостиницада дахяад орохо дурамнишье үгы.

Энэ ушар тухай Хурамхаанай аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэ дуулгаа һаа, юун гэхэ байгаа хаб? Ерэһэн айлшаниие угтажа хүндэлхэ гээшэ һайн эзэнэй уялга бэшэ гү? Тиимэл хадань эндэ шэнээр эмхидхэгдэһэн аймагай нюур шарай харуулан, иишэ ерэһэн зониие хүндэлэн угтаха газарта иимэ залихай, архинша хүниие барилтай гү?

Д. ДАШИЕВ,
манай тусхай корр.

Комсомол басагад Татьяна Красникова Лия Егорова хоёр Улаан-Үдын Октябрьска районой худалдаа наймаанай байшанда хүдэлдэг юм. Тэдэнэр мартын 8-наа һайндэрөөр ажалшадта бэлэгүүдые дурадхажа байна.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЭХЭНЭРНҮҮДЭЙ ҺАЙНДЭРЭЙ УРДА ТЭЭ...

ХИЛЫН СААНАҺАА

...Польшын правительствын мэдүүлгэ

...ШАВА. (ТАСС). США-гай ...сэрэгэй хүсэнүүдэй томо ...нүүдэй дэмжэлгэ доро аме... ...-сайгоной сэрэгүүдэй Лаосто ...ороһон ушарынь тэрэ оро... ...шье хатуу шанга шалгал... ...лань гээд Варшавада то... ...Польшын правительствын ...дотор хэлэгдэнэ. Индохи... ...дайн сэрэг тиигэжэ һүжэ... ..., шанэ, улам аюултай ша... ...сэрэгые оруулба гээд мэ... ...дотор тэмдэглэгдэнэ. Бүхы ...зоидол адли, Польшыншье ...гэрэ ушарые һанаагаа тон ...зобожо, дураа гутан дуулаба. ...сэрэг үргэдхэхэ, тэрэ дайе ...хүсөөр шиидхэхэ гэжэ США-... ...оролдожо байһыень Индо... ...боложо байгаа ушарнууд гэршэлэн харуулна гээд Польшын правительство мэдүүлбэ.

ДРВ-гэй газар дайдые США-гай дахин бомбодожо эхилһэниинь бүхы дэлхэйн эб найрамдал хүсэгшэ зониие баһамжалһан ябадал болоно гээд мэдүүлгэ соо саашань хэлэгдэнэ. Аха дүү социалис орон байһан туладань, Польшо болбол ДРВ-тэй бата бэхи барисаатай юм.

Хойноо тон аюултай байжа болохо тон түбэгтэй юумэнэй Индохитадта мүнөө боложо байһанда бүхы гүрэнүүдэй, хамагай түрүүн 1954 ба 1962 онуудтахи Женевскэ хэлсээнүүдтэ гараа табиһан гүрэнүүдэй анхаралые хандуулха шухала гээд Польшын правительство тоолоно гэжэ мэдүүлгэ доторнь хэлэгдэнэ.

Дайнай жолоо—патриодуудай гарта

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхын түлөө дайлалдагша арадай зэбсэгтэ хүсэнүүд Тхузаумот, Биньтхуан провинцинуудтахи американ сэрэгүүдэй бэхижүүлэгдэмэл олон пункт добтолон, шанга сохилто хэбэ гээд Урда Вьетнамһаа мэдээсэгдэнэ.

Американ 4 вертолёт унагаагдаа, дайсанай 4 танк үгы хэгдээ.

Үшөө нэгэ хорото ааша

Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү хорото үшөө нэгэ ааша американ сэрэгэйхид гаргаба.

США-гай агаарай сэрэгэй хүсэнүүдэй «F-105» гэжэ истребитель-бомбардировщик демилитаризованно зоноһоо хойшоо 16 модоной ДРВ-гэй газар дайдые «Шрайк» гэжэ ракетээр буудаба. США-гай 15 самолёт гурбан үдэрэй саада тээ ДРВ-гэй газар дайдые буудаһан байна.

ЖЕНЕВЭДЭ БОЛОҺОН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ ТУШАА

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). Израиль гүрэндэ «жаргалай» байдалтай хэбэртэйгээр сионис пропагандын тараадаг номнолой хүдал байһыень Борис Наумович Самохвалов бэеэрээ үзэһэн хараһан байба.

Тэрэ хара мэхэдэнь орожо, Самохвалов болбол 1967 ондо СССР-һээ Израиль нүүжэ ошоһон байгаа. Гэбэшье, бишье, нам шэнги хүнүүдшье эндэ оройдоо хэрэггүй гэжэ үнишье болонгүй ойлгоо һэн. Хоёр университет дүүргэһэн, англи хэлэнэй багша байһан аад лэ, өөрынгөө мэргэжэлээр ажал олохоһоо байтагай, складай харуулшаншье боложо шадаагүй һэн. Арба һарын турша соо зобоһонойнгоо, зайгуултаһанайнгаа һүүлээр Израильһаа гаража Швейцари ошоод, совет гражданинай эрхэ дахин абатараа тэндээ байһан байна.

Женевэдэ болоһон пресс-конференци дээрэ энээн тухайгаа Самохвалов хөөрэбэ: «Советскэ Союзһаа ошоһон эмигрантнууд баһал нам шэнги ажалгүй, гэдэһээ үлдэжэ, зобожо ябадаг байгаа. Израиль гээшэмнай хүнэй шэнжэгүй, зэрлиг заншалтай, хэниишье хайрладаггүй—тиимэ орон ха юм,—гэжэ Самохвалов хэлэбэ.—Советскэ Союзһаа Израиль ошоһомни, минии бүхы наһан соогоо хэһэн эгээн ехэ алдуумни гэжэ ойлгоо һэм. Зол боложо, минии гэр бүлынхид намайе дахажа ошолсоогүй, Минскдэ үлэһэн байгаа».

«Мүнөө Советскэ Союзда, Эхэ орондоо бусажа ерээд байхадаа, нарата дэлхэй дээрэ дахин түрэһэн шэнги тэрэнээ һананаб»,—гээд Самохвалов мэдүүлбэ.

Англиин сэрэгүүд үшөө эльгээгдэхэнь

ЛОНДОН. (ТАСС). Англиин үшөө нэгэ батальон Хойто Ирланди ойрын үдэрнүүдтэ эльгээгдэхэнь гэжэ Хойто Ирландиин премьер-министр Чичестер-Кларк Белфастда мэдүүлбэ. Хэрэгтэй болоо һаа, Англиин сэрэгүүд үшөөшье нэмэжэ эльгээгдэхэ юм гээд премьер хэлэбэ.

Жагсаалнуудта, үйлсэ гудамжануудта болоһон тулалдаануудта хабаадагшадые бэдэржэ, Англиин арми, мүн полициинхидшье айлай гэрнүүдтэ зүбшөөлгүйгөөр орохо эрхэтэй болобо гээд Чичестер-Кларк тэрэшэлэн мэдээсэбэ. «Террористнуудые» барихын, нэгжүүл хэхын тулада бүхы районуудые сэрэгээр бүһэлхэ эрхэ тэдээндэ үгтэһэн байна.

Эдэ хэмжээнүүд Англиин правительстватай зүбшэн хэлсэгдэбэ гээд Хойто Ирландиин премьер хэлэбэ.

Чичестер-Кларк гэгшын соносхоһон эдэ хэмжээнүүд хадаа гражданска эрхэеэ хамгаалхын түлөө тэмсэгшэдэй хүдэлөөе «хуули гурим тогхоохо» гэһэн шалтаг урдаа барижа, буу зэбсэгэй хүсөөр дараха гэһэн Ольстерой хархисуудта буулта хэжэ үгэһэн ябадал болоно гээд тэндэхи адаглагшад тоолоно.

ДРВ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ

...(ТАСС). ДРВ-гэй гадаа... ...хэрэгүүдэй министерствын мэ... ...Ханойдо толилогдобо. Хойто ...эсэргүү хорото дайнай ...Холбоото Штадуудай шан... ...байһаниинь тэрэ мэдүүлгэ ...өрүүшаагдана.

...оной ноябриин 21 ба 22-ой ...ДРВ-е зэрлиг шэрүүнээр ...бомбодоһоонгоо һүүлээр США-гай ...истнууд агаарай добтолгые ...байтагай, харин улам ...лһан байна гээд мэдүүлгэ ...хэлэгдэнэ. 1971 оной ган... ...һара соо «В-52» гэжэ ...ческа бомбардировщигууд ..., Виньлинь провинцинуу... ...районииие аяар 26 үдэрэй ...ходо бомбодожо, вьетнам ...хохидолтой гэмтэ шэнэ үйлэ ...байха юм.

...правительство Лаосто ...дай хэхынгээ хажуугаар американ-сайгоной олон сэрэгүүдые 17 параллельдэ дүтэхэнэ һүүлэй үедэ суглуулһан, американ 7-дохи флодой олон корабльнуудые Тонкинско тохойдо асарһан, ДРВ-дэ эсэргүү дайн сэрэгэй ябуулга улам һүжэрөөһэн байна гээд ДРВ-гэй МИД тэмдэглэнэ. Демократическа Вьетнамай газар дайдые элдэб түхэлэй американ самолёдууд үдэр бүри бомбодоно, буудана. «В-52» гэжэ стратегическа бомбардировщигуудай добтолгонь улам хүсэтэй боложо, добтолгын хэм хэмжээн улам үргэдэжэ байнхай. Гадна Виньлиниин район газарһаашье, далай дээрэһээшье томо буугаар бүрил шангаар буудагдадаг боложо байна. США-гай сэрэгэй корабльнууд ДРВ-гэй территориальна уһа руу ходо орожо, Вьетнамай суднануудые эрье шадар буудадаг.

ДРВ-е бомбодолго ба буудалгаяа хүсэд дүүрэнээр болюулхабди гэһэн уялгаяа США-гай империалистнууд эбдэбэ гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. США-гай дайн сэрэгэй тэдэ ябуулгануудынь ДРВ-дэ тон аюултай байдал тохёолдуулна, Вьетнам тушаа парижска зүблөөнэй ажалые таһалдуулхаяа һанана, эб найрамдал хүсэгшэ арадуудые һэнгэргүйгөөр баһамжалһан ябадал болоно.

Дайн сэрэгэйнгээ бүхы ябуулгануудай түлөө хүсэд дүүрэн харюусалга Никсонэй правительство даажа абаха ёһотой.

США-гай ээрхэг түримхэй дайнда эсэргүү тэмсэлээ улам шангадхаха гэжэ вьетнам арадай эрид шиидэнги байһаниинь мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

ПОРТУГАЛИ—ПОЛИЦЕЙСКЭ ГҮРЭН

МАДРИД. (ТАСС). «Португали болбол үнэн үгэ хориможолһон полицейскэ гүрэн мүн болоно. Бузар муухай «салазаризм» энэ орон соо урдынхяараал байжа байдаг. Политическэ байдал доройтонхой. Ороной экономическа байдалынь тон ехээр муудана. Гражданинуудай эрхэ сүлөөе хуули лаб сахижа шаданагүй»—гэжэ Испаниин «Информасьонес» газетэ Португалидахи байдалые тайлбарилан бэшэнэ.

Арбан жэлэй турша соо Африкада Португалиин хэжэ байгаа колониальна дайн сэрэгтэ Португалиин зон тон дурагүй гээд статьягай автор Хуан Луис Себриана тэмдэглэнэ.

• «Тэрэ дайн сэрэг Португалиие политическэ ба экономическа доройтолгодо хүргөө. Мүнөөнэй засагаархидай политикада дурагүйтэхэ ябадал энэ орон соо улам олошорно», гээд автор тэмдэглэһэн байна.

БОЛГАРИ

Мартын 8-най һайндэрые Болгариин эхэнэрнүүд ажалай амжалтаар угтадаг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Софиин трикотажна фабрикын хүдэлмэришэд Спаска Димитрова, Галя Василева гэгшэд халаанайнгаа даабариие үлүүлэн дүүргэнэ.

БТА—ТАСС-ай фото.

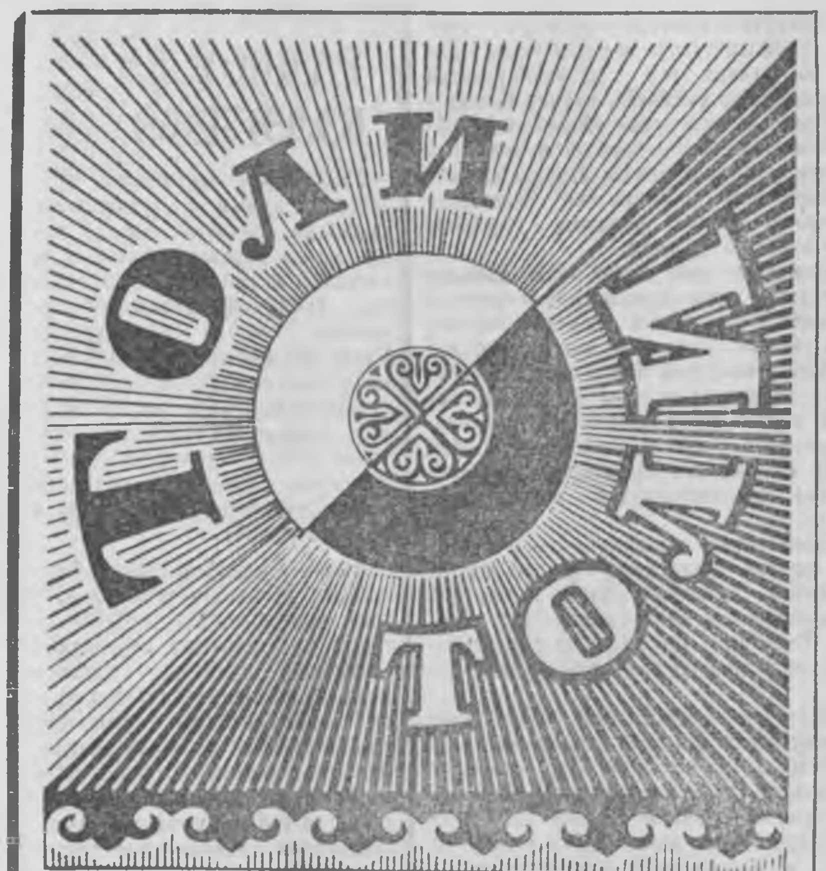

ПОЛЬШО

1945 ондо Польшодо 1,5 миллион эхэнэрнүүд үзэг бэшэг мэдэдэггүй байгаа. Арадай засаг тогтожо, тиимэ хүнүүд үгы болонхой. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Вожлогн тосхонон эхин һургуулиин багша Ирена Гельмут 25 жэлдэ багшалжа, ехэ амжалта туйлан, мартын һайндэрые угтахаяа байна.

ЦАФ—ТАСС-ай фото.

Энэ хуудаһандамнай уншагты:

- **Тѳѳлэй бариха гурим.**
- **Түрэлхидэй харюусалга.**
- **Галуу һажааһан турлааг.**

ЁҺО ЗАНШАЛ ТУХАЙ

ТѲѲЛЭЙ, УУСА, ШАГАЙТА...

Бидэ, буряад үндэһэ яһатан анхан сагһаа хойшо адууһа мал үсхэбэрилжэ ябадаг һэн тула гол түлэб мяхан хоолтой байһан, эгээн лэ хүндэтэй айлшандаа эдеэнэйнгээ эрхим дээжэ болохо хонин тѳѳлэйгѳѳ табижа, ёһолон хүндэлдэг байһан элинсэг хулинсаг, үбгэ эсэгэнэрэй ёһо заншал бии.

Гэхэ зуура бидэ мүнѳѳ сүлѳѳ жаргалта Совет орондоо элбэг дэлбэг, баян бардам ажаһууха зуураа, холо ойроһоо бууһан айлшадтаа ямарханшье хүндэ ямба түхеэрхэ гээ һаа, шадал ядахаяа болинхойбди, гансал шадабари дүршэл хэрэгтэй. Гэбэшье урдын заншал болоһон ёһо гуримууд, тэрэ тоодо тѳѳлэй барилга сахигдадаг байна. Энэ заншалаар зарим уншагшад һонирхоно.

Энэ гуйлтыень дүүргэжэ, буряад зоной дунда урданһаа нааша сахигдажа ерэһэн тѳѳлэйн гурим тухай тобшохоноор һануулхын тулада нүхэр Б-М. Дышиновэй бэшэлгэ толилбобди.

1. Тѳѳлэйдэ зорюулагдаһан хони үүсэлхэдээ, нэгэшье яһа хухара таһара сабшангүй, үе мүсѳѳрнь булгалан һалгааха. Толгойень, үбсүүень арһатайнь отолжо абаад, ноошыень сэбэрхэнээр хуухалжа, мүнсэтэр шарахан болотор угаагаад шанахадаа, үлти бусалгажархингүй, һайса болгоод лэ абадаг юм.

2. Табаг түхеэрэлгэ. Тѳѳлэйгѳѳ духа дээрэнь хуухыень һэндэжэ, хурга дарама тоонэхэнинис дарбайтар отолхо. Ууса, үбсүүн, дала гэһэнүүдэй гадарыень гурба хубааралан, дээрэһээнь уруу хоёр-хоёр бүтүүхэнүүдые һэндэжэ отолхо. Тиигээд айлшадайнгаа эдеэлхэдэнь, бардам хүрэхэ мяха табагуудгаа хэһэн хойноо, дээрэнь тѳѳлэй, ууса, шагайта, дала, хабһан гэхэһээ эхилээд, түрүү гэжэ тоологдодог мяхаар табагаа шэмэглэн заһаха.

3. Табаг табилга. Тѳѳлэйгѳѳ худын түрүүдэ хоншоор талаарнь табиха, ууса-шагайтые худагын түрүүдэ нарин үзүүрээрнь табиха. Бэшэ табагуудаа удаалан һуугшадтань табижа, «шүлэгүй мяха эдидэгтүй, шүрбэһэгүй дэгэл үмдэдэггүй» юм гэдэгэй ёһоор шүлэ аягалха, тиигээд альгаа дэлгээн дохижо, айлшадтаа тѳѳлэй барихыень мэдүүлхэ.

4. Табаг барилга. Эгээн түрүүн худын түрүү: «Баригты!» гэжэ зэргэлэн һуугшадтаа мүн лэ альгаа дэлгэн дурадхаха тэдэнь: «Та баригты!» гэлдэн ѳѳртэнь хандаха. Тиигээд лэ худын түрүү баруун гараа ѳѳдэнь үргэн ёһолоод, тѳѳлэйгѳѳ абажа, зүүн гарайнгаа альган дээрэ табяад, духа дээрэхи отолодоһыень бэе тээшээ хобхо татан абажа: «Баян хэшэг, бардам эдеэнтнай бүри ехээр дэлбэржэ байг лэ» гэжэ юрѳѳн, ѳѳдэнь хаяха. Тиигэһэн бэеэрээ ѳѳрынгѳѳ хутагаар (хэрбээ, хутагагүй байшоо һаа, наада харагдажа, һүхэ һарбайгдаха байһан юм), зүүн жажуурһаань отолжо, ама хүрѳѳд, мүн баһа баруун жажуурһаань, баруун, зүүн шэхэнэйнь араһаа ба үбэрһѳѳнь отолжо, ама хүрэһэнэй удаа тѳѳлэйгѳѳ нара зүб эрьюулжэ, дээрэнь нэгэ хабһа табяад, табаг мэдүүлэгшэ хүндэ хоншоор талаарнь залаха.

Тэрэнэй һүүлээр худагын түрүү урдаа табигдаһан уусые мүн лэ ёһолон хоёр талаһаань отолжо, ама хүрѳѳд, һѳѳргэнь залаха. Тиигээд лэ удаалан һуугшад ѳѳһэд хоорондоо табагаа мэдүүлэлсэһэнэй удаа бүгэдын эдеэлгэн болохо. (Эдэ ёһололнуудые хүлеэхэ тэсэбэригүйдэн, эдеэлхэеэ яаража, табагта ороһон хүн шоо үзэгдэхэ, шобто харагдаха залаадаһа абагша хүн тѳѳлэйнгѳѳ хоёр шэхыень отолжо, хабһанайнь мяха хуулажа эдеэд, тѳѳлэйгѳѳ дороһоонь сооложо, уураг тархиинь онгойлгоод, тэрэнээ ѳѳдэнь харуулжа, дээрэнь яһан хабһыень хадхаад, мүнѳѳхи үбгэн түрүүдэ дахинаа бариха. Үбгэн тэрэниинь абаад, уураг тархиһаань хабһанайнь үзүүрээр үлгэжэ, гурба дахин ама хүрэһэнэй удаа зэргэлжэ һуугшадтаа дамжуулан үгэхэ, тэдэнь бултадаа бэе бэедээ дамжуулалсан нэгэ нэгэ ама хүрѳѳд гэдэргэнь бусааха, (Хэрбээ, табагайнь оёор хооһортор эдижэрхиһэн айлшан байбал, наада харгадахаһаа гадна, малгайгаа буляагдаха ёһотой байгаа).

Дээрэ хэлэгдэһэн заншалта ёһо гуримуудһаа мүнѳѳ үе сагайнгаа эрхэ байдалтай тааралдахаяа болижо хуушарһан зүйлнүүдынь орхигдоһоншье байжа магад.

Б. М. ДЫШИНОВ.

«МИЛЛИОН ШЭНЭ Б... Орон дотороо ... суурхуулһан Ленингр... мюзик-холлой конце... программа иимэ нэр... байгаа. Уран хурсаар хёогдоһон хүгжэмтэ ... гые Казахай ССР-эй Хойто-Осетиин АССР-... кусствын габьяата ... ябуулагша Илья Р... найруулан табяа. Хү... мыень РСФСР-эй Гү... шангай лауреат, РСФС... искусствын габьяата ... ябуулагша, дагестан ко... зитор Мурад Камлаев шэһэн байна.

Зүжэгтэ ороһон ... бүлэ аха дүү республ... нуудаар аяншалжа, ... яһата совет арадууда... дэршэгүй хани барисаа... руулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ук... арадай «Вертунок» гэжэ... тар. Дагестанай «Ас-са... жэ хатарай ансамбли... шэнэ хатар гүйсэдхэнэ.

ТАСС-ай фотохрони...

МУХУНОВАЙ МУХАРДАЛГА

Номой таг

Арюухан сэбэр шарайтай, аялдар зѳѳлэн абари зантай залуу эхэнэр гэнтэ Мухуновай мэхэдэ ороод, гэр бүлэтэйгѳѳ хахасаха баатай болоно. Зүгѳѳр Аюрай хүдѳѳ нютаг хүдэлхѳѳ ошоогүй һаа, иимэ ѳѳдэгүй юумэн болохогүй һэн ха. Теэд яахаб. Авторай хараа шэглэл иимэ байгаа ха юм.

Сэхыень хэлэхэдэ, Аюр Галданов үнэхѳѳрѳѳшье тунгалаг һайхан абари зантай, имагтал партиин үнэн сэхэ хүбүүн гээшэ. Хүдѳѳ ажахын мэргэжэлтэ, эрдэмтэ. Тэрэ хүдѳѳ ажахын институтда багшална. Ажал хүдэлмэридѳѳ нилээд урагшатай, коллективтээ хүндэтэй, гэр бүлэншье согтой хүхюу. Одоо ядархаар юумэн үгы хэбэртэй.

Тиигэбшье иимэ гоё үнэр баян айл гэнтэ задаршана. Гайхамаар бэзэ. Эндэ Аюр хюмһанай харыншье зэргэ зэмэтэй бэшэ. Нютагайхидайнгаа гуйлтаһаа арсахашье аргатүй байгаа. Яажа арсахабши даа. Хүдѳѳ ажахын институтда һурахадаа түрэл колхозынь хамһалсаа ха юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо ажахынь нилээд хүтжѳѳ, олон һалбаритай болоо. Иимэ томо ажахы хүтэлбэрилхын тула тусхай мэргэжэлтэ, ёһотой эмхидхэлшэ байха хэрэгтэй бшуу.

Һайниинь гэхэдэ, залуу мэргэжэлтэ энэ бэрхэшээлһээ айжа сухарлагүй. Городто байһан гэр бүлээ саг зуура орхёод, хүдѳѳ нютаг хүдэлхѳѳ гарана. Хүдѳѳдэ түбхинэнэ, тиинһэн бэеэрээ гэр бүлээ зѳѳлгэжэ абаашаха түсэбтэй байгаа. Теэд залуу түрүүлэгшын түсэб бэелнэгүй. Юундэ? Бэеэ дээгүүр тоодог, ѳѳнтэгшэ хэнтэг аашатай Дарима гэжэ һамганиинь, мүн хомхой хобдог зантай Дурамгут гэжэ эжынь эндэ зэмэтэй.

«Халаг, мүнѳѳ тэрэ (Аюр) эндэ үгы. Аюур намайе тооно, хүндэлнэ гэжэ гү? Үгы. Намайешье, гэр бүлээшье хүндэлнэгүй, харин тад ондоо хүнүүд тушаа һанаагаа зобоно» гэхэ мэтын бодолдо диилдэһэн Дарима «халтирхай» харгыгаар хадууржа, һүүлэй һүүлдэ архинша, зайгуул, пээхи Мухуновай үгэдэ ороод, һамганиинь болоно ха юм.

Түрүүшээр Михаил Мухунов яһала гэмгүй, үнэн сэхэ хүн шэнги һанагдана. Ажабайдал тухай философско маягтайгаар, гоё һайханаар хѳѳрэхэдэнь Дарима обтожо, тааруу зохид үбгэнтэй болооб гэжэ гэнэн хонгор ухаандаа һанана хаш. Арбадахние дүүргэһээр хаанашье мүртэй хүдэлѳѳгүй, түрэлхидэйнгѳѳ хүзүүн дээрэ хүльбэржэ ябаһан Мухунов уһанда тамархадаа бултанһаа бэрхэ, ёохор наадан дээрэ дуулахадаашье бусадһаа шалгарха. Үнэн дээрээ Михаил Мухунов ажал хэхэеэ залхуурдаг, хүнгэншэг һанаатай басагадые «бугуулидаа» оруулаад, хүзүүн дээрэнь ямаршьегүй хүльбэржэ хэбтэхые эрмэлзэдэг байгаа. Энэ хэрэгтэнь Дурамгут хүгшѳѳ туһална.

Хэды тиибэшье Мухуновай үйлэ хэрэг мухардажа, үнэнтэ шарайнь элирнэ.

Уран зохёолшо **Баир Шаракшанэ** манай буряад уран зохёолдо үшѳѳ тиимэшье олоор дайралдаагүй мүнѳѳ сагай эгээ шухала асуудал шиидхэхые оролдоһон байна.

Дарима Аюр хоёрой зүргэ харгынууд дахин ниилэхэ гү, али яахаб?.. Һаяшаг Буряадай номой хэблэлһээ гараһан номыень уншаһан хүн ѳѳрын сэгнэлтэ үгэнэ аабза. «Манан дэгдэбэ» гэһэн туужа тухай тобшохоноор дээрэ хэлэгдээ гээшэ. Харин тус номдонь оролсоһон «Дайшалхы хатуужалга» гэжэ туужаяа Баир Шаракшанэ гүрэнэй аюулгүйе сахидаг мэргэжэлтэй хүнүүдтэ зорюулһан байна. Энэншье зүйтэй. Юуб гэхэдэ, уран зохёолшо ѳѳрѳѳ энэ харюусалгатай тушаалда ябалсаһан шуу.

М. ОСОДОЕВ.

Цэдэн ГАЛСАНОВ

ПАТРИС ЛУМУМБАДА

Нүхэн дээгүүршни — дуугай,
Нүхэдшни зогсоно абяагүй:
Иимэ уйдхарһаа аймшагтай
Эгэшэг ёолоон байгаагүй! —
Тиигэжэ Конгын хара зон,
Тэбээл Африкын үлэн зон
Тэмтэрэн ёһолон үбдэглэнэ,
Тэмсэлэйш тугта һүгэдэнэ...

Наран тэндэ хоргодоод
Нарай һүниинь найтаашаба, —
Шаналал, гашуудалда
һорогдоод,
Шамда туһалхаяа ядашаба.
Хабхар тэнгэридэ һарань,
Хара хирхагтай туг шэнги,
Африкын уйдхар харан,
Азагүй ганхана тэндэ.
Замбуулин юртэмсын
хизаараар
Залуурша «Восток» ниидэжэ,
Эльгэн түрэл заяагаар
Эльгээнэ мэндээ игэжэ:
— Байлдаанда байлдан
унаашан
Баатарай мүнхэ наһатай юм!
Арадай хэрэгтэ урбаашан
Абаахайн шүлһэн шүдэртэй
юм...

Гашуудалай далай гүнзэгы!
Гэбэшье, Лумумба — нүхэрэй
Халуун зүрхэниинь амиды,
Хабхар Конгоёо жэгнэлэй!
Зүб даа, иимэл хүн зүнгѳѳрѳѳ
Зүүни зүлгэ дээр мэнгэтэй,
Шархынгаа шуһаар, үхэлѳѳрѳѳ
Шалгалта гараха зэргэтэй!
Амида ябахынгаа түлѳѳ
Үхэлѳѳр тоосохо
табилантайш, —
Үхэлѳѳрѳѳ тоосон түлѳѳд,
Мүнхэ наһаяа абанхайш!
Арад зондоо иимэ ехэ
Арюун дурасхаал орхиһон
хүн
Алагдадаггүй! Үхэдэггүй!
Мүнхэ!
Анжарал хүртэхэ хубитан юм!
Нүгшѳѳгүйш! Алуулаагүйш! —
гэнэм, —
Зоной дунда амидыш
мүнхэдѳѳ.
Нүхэн сооһоо дайсадаа гэмнэн,
Зоригжуулнаш тэмсэлшэ
нүхэдѳѳ!

Аман үгын абдарһаа...

ҺАМГАНАЙНГАА УХААГАА...

Нэгэ айлай эзэн айлшантаяа шатардажа байба. Тиин ну... шүүгдэхэ тээшээ болобо. Эзэнэй һамган үбгэнһѳѳ бэрхэ шатарш... тула нүхэрэйнгѳѳ хэсүү байдалда ороод байхыень тухайлхадаа, ... ойлгохогүйгѳѳр, юрэ ажал тухай хэлэжэ байһан шэнгеэр, хэдэн ... барилан тайлбарилжа үгэбэ ха.

— Ажалдаа гарахаар болоод байнабди. Тэмээгээ тэргэдэ... хүбүүгээрээ хүтэлүүлээд, баруун хойто зуһалангһаа унай табиха ... рагтылши даа. Би малдаа гарахам,—гээд, тэрэ газаашаа гараһ...

Үбгэжѳѳл һамганайнгаа хэлэһые тайлбарилан ойлгоод. ... ёһоорнь, түрүүн хүбүүгээ ябаба. Удаань тэмээгээ ябажа, зүүн ... буланда айлшанайнгаа ноёниие шахаад, тэргээрээ шаалаа һэн ха.

Б. НАМСАРА...

ХЭЛЭН ТУХАЙ ОНЬҺОН ҮГЭН...

Улаан хэлэн — зѳѳлэн,
Утa хэлэн — хооһон.

* * *

Хэлэн байнал гээд хэлэжэл
байхада хашартай,
Ѳѳхэн байнал гээд эдижэл
байхада санхатай.

* * *

Хэлэнэй ута хүзүү ореох...
Хормойн ута хүл орёохо...

* * *

Хэлэрхүү хүн хүндэ хэл...
Будүүрхүү хүн хүндэ ...

Гунга ЧИМИТОВ

ТУРЛААГ ЯАГААД НОЁН БОЛООБ!

(БАСНИ)

Эндэхи тужада байратай
Эгээлэй нэгэ Турлааг
Үдэн жэгүүртэ аймагта
Үндэр тушаал ээлжэ,
Үетэн сооһоо илгархаа
Үниинэй һанадаг болоо һэн.
Үнгэрэгшэ зунай сагта
Үргэн нуурай эрьедэ
Шубуу шонхор суглараад,
Шууялдажа байбал даа.
Энэ тэрэ һониноо
Элбэг ехээр дэлгэжэ,
Ѳѳһэдынгѳѳ хэлэн дээр
Ѳѳ мѳѳгүй хѳѳрэлдѳѳ.
«Дарга болохо гээшэмнай
Даншье хялбар хэрэг юм», —
гээд
Хэмгүй будүүн Галуунай
Хэлэхые Турлааг дуулаба.
— Яагаад дарга болодог юм?
Яаралгүйгѳѳр, хѳѳрыт! — гээд
Хара Турлааг урмашан,
Хажуу тээһээнь һураба.
— Ээ даа, нүхэр энэшни
Ээлтэйл юумэ байха даа.
Иимэ юумэ шамдаа би
Эндэ заажа үгэһүүлши, —
Гэжэ Галуун халажа,
Гэдэһээ эльбэн дуутарба.
Харин Турлааг һонирхон,
Хажуудань болоод шагнаба. —
Жэшээнь, Турлааг, ши болбол
Жэгүүртэнэй суглаан дээр
Хэдэн дахин забдажа,
Хэмгүй шангаар загнажа,
Үндэр ендэр дээрэһээ
Үгэ хэлэхэ болоношь.
Харсага, Бүргэд, Уулиие
Хатуугаар шүүмжэлээд абахаш.
Хэрэг ажал түргэдүүлхэ
Хэдэн дурадхал оруулхаш.
Үгэ хэлэһэнэйш һүүлээр
Үниш болоогүй байхада,
Зоной хэрэгтэ оролсохо
Зоригтой шубуун гээшэ гээд,
Үндэр зэргэтэн хэлсэжэ,
Үшѳѳ нэгэ суглаан дээр
Харан гэхэдэш шамайе
Харюусалгатай тушаалда
дэбжүүлхэл!..
Галуунайнгаа заабарине
Гаһараар дүүргэһэн
Турлаагнаи
Үниш балай болонгүй
Үндэр тушаал эзэлбэ.
Албан хэрэгтэ дэбжүүлхэдээ,
Ажалша шанарынь харангүй —
Үгэ хэлэхэдээл бэрхэ хүн гээд,
Үндэр тушаалда оруулдаг
зангые
Шүүмжэлхэ гэжэ шэбшээд,
Шүлэг-басняа бэшээб.

«ЗҮРХЭ ЭМШЭЛХЭ ЗҮРГЭ БЭДЭРЭН...»

Иимэ нэрэтэй уран һайханай шэнэ фильм манай республикын кинотеатрнуудай экран дээрэ табигдаба. Сценариень зохёогшо — Юрий Щербак. Тус кинофильм А. Довженкын нэрэмжэтэ киностудида найруулан табигдаба.

Тус фильм дотор хүндэ ондоо хүнэй зүрхые табижа болохо гү гэһэн асуудал табигдана. Тэрэ асуудал тушаа хүнүүд арсалдана. Хамаг үйлэ хэрэгүүд, хамаг арсалдаан хирург Приходько гэгшын хүтэлбэрилдэг клиникэ соо болоно.

Хүндэ ондоо хүнэй зүрхэ табиха тухай асуудал гансашье манай сроной эрдэмтэдэй сэдьхэлые зобоожо бэшэ, харин бүхы дэлхэйн хирургнуудай ухаан бодолые эзэлдэг ха юм даа.

Приходько хүндэ зүрхэ табиха тухай бодомжолно, элдэб туршалгануудые хэнэ.

—Юундэ би оршолондо баригдажа зобоһон хүнүүдэй ами наһантаяа хэтэ мүнхэдѳѳ хахасахые һанаа амараар хаража байха ёһотойбиб? — гэһэн асуудал Приходько табина. Хүнэй наһа ута болгохо гэһэн һанал бодолоо бэелүүлхын тула элдэб бэрхэшээлнүүдые тэрэ дабаха баатай болоно. Хамта хүдэлдэг нүхэдынь хүндэ ондоо хүнэй зүрхэ табижа болохо юм гэһэн һанамжыень аюултай гэжэ тоолон, огто таһа буруушаана. Гэбэшье Приходько тэрэ хэрэгтээ этигэнэ, тиимэһээ тэрэнээ бэелүүлэн, амжалта туйлахын тула, нэгэ юумэ хэхэ ёһотойб гэжэ шнидэнэ. Теэд профессор Майзель хүндэ зүрхэ табиха гэһэн һанамжые эрнд буруушаана бшуу.

...Приходькын үбшэнтэнние эрьежэ ябахые харанабди. Тэдэнэй дунда үбгэдшье, ухибүүдшье бии, тэдэнэр эдэгэхэбди гэжэ найдана бшуу. Тэдэнэй зарим нэгэнниинь зүрхэ табюулхаар бэлэн байһан тухайгаа эмшэндэ мэдүүлнэ. Теэд иимэ ехэ хэрэгые гансата бэелүүлхэгүйш, горитойхон бэлэдхэл хэрэгтэй. Гадна хэндэ хэжэ боломоор бэ, хэндэнь аюултай байхаб гэжэ тодоруулха хэрэгтэй.

Хэршье арсалдаан болоо һаа, олон хүнэй буруушаагаашье һаа, хүндэ зүрхэ табижа бололтой гэһэн шиндхэбэри абтана.

Тус фильмые дээдэ хэмжээнэй уран бүтээл гэхээр бэшэ. Гэбэшье экран дээрэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые ажаглан харахадаа, «намһаа саагуур, наранһаа наагуур» гээд һанаа амархан һуугдагүй. Бидэ имагтал арсалдаанай бэшэ, мүн өөрынь хубиин ажабайдалай гэршэ бололсонобди.

Шэнэ кино

Хирург Приходько (артист Николай Маруфов) ехэ болоһон хүбүүтэй. Һамгаяа ухуулһэн Приходько Валентина Зорина гэжэ алдартай журналисткада дурлана. Теэд хүбүүниинь жүтѳѳрхэнэ, эхымни орондо ондоо эхэнэр ерэнээ гү гэжэ айна. Валентина Зорина ѳѳртэйнь таннлсахаяа ерэхэнь гэжэ мэдэхэдээ, хүбүүн эхынгээ дүрэ зурагуудые олон газарта табина. Тэрэниинь Зорина (артистка Н. Мышкова) тухайлна. Тиигэжэ Андрей Приходькотой холбоорилдохоёо болнхо гэжэ шнидэнэ.

Приходько ажал дээрэ зон соо ябадагшье һаа, гэртээ ерэхэдээ, ходол гансаарданги шэнги байна. ... Валентина хо... ааб гэжэ хүлэ... гѳѳр Зорина ...

Тус фильм... нын асуудал... рээндэ алба ... зорюулагданхай... дэ зүрхэ табиха... мүнѳѳ үеын ... нын гол асууд... дай нэгэн ... гээшэ ааб даа. ... һээ шэнэ кино... харагшад һо... угтана, үгы... байха.

Б. ХАЛМАТО...
библио...

„МАА, ХҮБҮҮН, УУЖАРХИЯ!..“

Һудамшуу

Би наһаа эдижэ, нарбаа сайтараа, түрэһэн ухибүүндээ архи шудхажа байһан эхые хараагүй хүм. Таанар, хүндэтэ уншагшад, хараа һэн гүт? Али?.. Ооһэдѳѳ тиимэ муухай юумэ хэдэггүй зон аабзат даа, найданам...

Нэгэтэ би Баргажанай аймагай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо **К. Ж. Аршанова** гэжэ эхэнэрые хараа һэм. Архиин хорхой эдиһэн хүн юм гэжэ дуулаһаншье һаа, дан тиимэ ехээр доройтошоһон гэжэ хаанаһаа мэдэхэбиб даа. Нэгэтэ үдэшэ тэдэнэйдэ орохо гэжэ үүдээрнь шагаагаад, сошоһондоо, тад гэдэргээ тарайшан алдаа һэм. Таанар тиимэрхүү үзэгдэлтэй ушараа һаа, яаха һэн хабта? Аршанова арбадахи класста һурадаг хүбүүнтэеэ һуушанхай, хоюулан архидажа байба.

— Ажабайдал гээшэшни, хүбүүмни, иимэл юм даа, — гэжэ Аршанова хэлэеэ ээдэлдүүлэн дуугараад, архияа аягалба. — Маа, хүбүүн, уужархия саашань!..

Тиигэһээр шэлтэй архинь шэлэжэ, Аршанова мүнгэ гаргажа, хүбүүндээ үгѳѳд:

— Яба, Коля, архи олоод асара, — гээд тэрэнээ эльгээгээ һэн.

Архяар тэжээһэн тэрэ хүбүүниинь эхынгээ «ашые» ямараар харюулааб?!

Гарагша оной январиин 20-до Уланай дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша **Николай Аршанов** архиин һогтуугаар XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Н. И. Тараскиниие хутагаар хадхажа, хүндѳѳр шархатуулжархёо!..

Аршановагай хүбүүгээ «хүмүүжүүлһэнэй» үрэ дүн иимэл байна даа. «Маа, хүбүүн, уужархия!» гэхэһээ ондоо ямар үгэ хүбүүндээ хэлэдэг байһан хаб?!

Теэд тэрэ нютагта гансашье Аршанова хүүгэдтээ архи уулгажа һургадаг бэшэ юм ха. Нэрлэгдэһэн колхозой түб һуурин болгогдоһон Уланда **В. Е. Черных** гэжэ хүн ажаһуудаг. Тэрэмнай архи гэхэдэ — алеэ наашань, ажал гэхэдэ — аба саашань гэжэ, шууяа татажа, наншалдажа ябадаг хүн.

Уланай дунда һургуулиин гурбадахи класста һурадаг Серёжа хүбүүниинь архи тухай дуулабал, баһал шүлһээ залгидаг болонхой байгаа. Январиин һүүл багта шал мяхан болотороо архи ууһан Серёжа дүрбэдэхи класста һурадаг Серёжа Яковлев гэжэ хүбүүе хутагадаа.

Үбгэн наһатай **Радна Доржиев** зээ хүбүүнэйнгээ түлѳѳ эшэнэ ха гү? Арбан табатай **Валера** гэжэ зээ хүбүүниинь яагаад архи уужа һурааб? Хэн зэмэтэйб? Юундэ архиин һогтуугаар эхэнэрнүүдтэй наншалдажа ябаха болооб? Уланай бригадын һаалишан М. Б. Очироватай наншалдаад, хутагаар гарыень адаажархихадань, үбгэжѳѳл ямар хэмжээ абааб?!

Уланай һургуулиин наймадахи классай һурагша **Баир Дагбаев** хүнэй малгай хулуудаг, буляадаг «эдитэн» тухай дуулаад, тэдэниие һажааха, тэдэнэй харгыгаар ябаха гэжэ бодоһон байгаа ха гү? Али эсэгэнь — 599-дэхи ДЭУ-гэй харгын мастер **Хүбүүлэй Эрхэтуевич Дагбаев** тиимэ муу муухай ябадалда хүбүүгээ тухираа гү? Юрэдѳѳл, һургуулида хамта һурадаг нүхэрэйнгѳѳ малгайе хулуугаад, гэртээ асархадань, эсэгэнь хүбүүгээ зэмэлээгүй, бэлэн «олзодонь» баясаа юм гээ һэн. Тииһэн хадаа асарһан олзыень «угааха» гээд, баһа архи аягалаад: «Маа, хүбүүн, уужархия», — гээгүй юм аа гү гэжэ һанаандаа һэжэглээ һэм.

Тиигэжэ һэжэглэхэмнишье буруу бэшэ байгаа. Юуб гэхэдэ, хүбүүнэйнгээ журамаар һонирхожо, нэгэтэшье һургуули руу шагаадаггүй хүн. Заримдаа хүбүүнэйнь бирагүй журам тухай дуулгажа, багшанарай гэртэнь ерэхэдэ, тэрэнээ үмѳѳржэ, хүлзэшоод, элдэб үнгѳѳр һургуулиие дайража дуугардаг байба.

Түрэһэн үри бэеэ хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хайхарамжагүйгѳѳр хандадаг, архи уулгажа, хулуулгажа һургадаг, сэхыень хэлэбэл, гэмтэ ябадал гаргадаг хүнүүд болгожо, хүүгэдээ «болбосоруулдаг» түрэлхид тушаа хуулиин хатуу хэмжээ абахаар болоо гэжэ һанагдана. Тодорхойлон хэлэхэдэ, К. Ж. Аршанова, В. Е. Черных, Х. Э. Дагбаев гэгшэд эхэ, эсэгын хүндэтэ нэрэ зүүжэ ябаха эрхэгүй зон гээшэ гү гэһэн асуудал сэхэ табихаар болоо!

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА. 13 часһаа 15.45 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 13 часһаа орон доторхи һонин. 13.05 минутаһаа арадай телевизионно университет. 13.45 минутаһаа «Актерой габьяа» гэһэн дамжуулга. 14.30 мин. «Партиин түсэб — арадай түсэб» гэһэн дамжуулга. 14.45 минутаһаа «Эхэнэрнүүдээ амаршалнабди» гэһэн дамжуулга. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 21 часһаа «Дом, в котором я живу» гэһэн фильм.

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. 15.45 минутаһаа 19.30 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 15.45 минутаһаа хүгжэм. 16.45 минутаһаа үнгэтэ телевидени. 17.45 минутаһаа орон доторхи һонин. 18 часһаа һайндэрэй концерт. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 19.30 минутаһаа «Неделя» гэһэн субботын үдэрэй программа.

«ПРАВДА БУРЯТИ...» МҮНѲѲДЭРЭЙ НОМЕРТО

Нэгэдэхи хуудаһанда: ... эй XXIV съездын хүндэлэл... һэн гаршаг доро информац... А. Ефремовэй репортаж.

Хоёрдохи хуудаһанда: ... паевай «Гол зорилго» гэжэ ... Редакцида ерэһэн бэшэгүүд... һожоруулга — һайн үрэ ... үндэһэн» гэжэ статья.

Гурбадахи хуудаһанда: ... материал. Хилын саанаһаа ... һан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... тын үдэрэй заншалта хүү... материалнууд.

Редакторай орлогш...
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-5..., приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52 зам. ответ. секретаря — 66-7..., отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-..., культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, ...формации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР И-01376. Заказ № 90...